

lina Gran

Terveysturvallinen setti

Mitä koronapandemia opetti terveysturvallisuudesta
TV- ja elokuvatuotantojen kuvauksissa.

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Kulttuurituottaja AMK

Kulttuurituotannon tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

12.10.2021

Tiivistelmä

Tekijä(t):	Iina Gran
Otsikko:	Terveysturvallisuus kuvauspaikalla – Mitä koronapandemia opetti terveysturvallisuudesta TV- ja elokuvatuotantojen kuvauksissa
Sivumäärä:	51 sivua + 3 liitettä
Aika:	12.10.2021
Tutkinto:	Kulttuurituottaja AMK
Tutkinto-ohjelma:	Kulttuurituotannon tutkinto-ohjelma
Ohjaaja(t):	Lehtori Niina Torkko

Tämä opinnäytetyön tarkoitus oli löytää keinoja torjua herkästi leviäviä virusperäisiä sairauksia TV- ja elokuvatuotantojen kuvauksissa, ja siten edistää työympäristön terveysturvallisuutta. Työ on tapaustutkimus, jonka pohjalta rakennetaan terveysturvallisuusohjeistus kotimaiselle tuotantoyhtiölle, Helsinki-filmi Oy:lle.

Opinnäytetyön tarkoitus oli koota olemassa olevaa tietoa yhteen ja kehittää sen pohjalta toimintamalleja, joilla edistetään TV- ja elokuva-alan työntekijöiden terveyttä sekä tuotantojen sujuvuutta ja jatkuvuutta myös influenssan, - epidemian -tai pandemian aikana.

Teoreettisena viitekehyksenä tässä opinnäytetyössä tarkastellaan TV- ja elokuvatuotantojen kuvauspaikkajärjestelyjä ja työturvallisuutta terveysturvallisuuden näkökulmasta koronapandemian aikana. Tapaustutkimuksessa kartoitetaan toimintatapoja, sitä mitä muuta hyötyä toimintatavoista on ollut, ja mitä voidaan oppia tulevaisuuden tuotantoja ajatellen. Työstä johdetun kehittämissuositusten tarkoituksena on kartoittaa toimenpiteiden vaikutuksia ja syventää tilaajatahon käsitystä ja valmiutta toimia työntekijöiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi tuotantojen aikana entisestään.

Aineistonkeruumenetelminä käytettiin dokumenttianalyysiä ja kyselyä. Analysoitavia dokumentteja ovat julkisten tahojen suositukset ja ohjeistukset, sekä tilaajan omat ohjeistukset työryhmille. Kysely teetettiin koronaturvallisuuskoordinaattoreina pandemian 2020–2021 aikana toimineille henkilöille.

Opinnäytetyö osoitti, että pandemian aikana toteutuneilla toimenpiteillä oli paitsi positiivinen vaikutus koronapandemian torjumisessa, myös muiden tartuntatautien leviämisen estämisessä.

Opinnäytetyöstä johdettu kehittämissuositus on viisiportainen toimintaohjeistus influenssakauden, epidemian tai pandemian aikana.

Avainsanat: Koronapandemia, TV- ja elokuva-ala, työturvallisuus, terveysturvallisuus

Abstract

Author(s): Iina Gran
Title: Health secure set – What we learned about health security in the set during the COVID-19 pandemic
Number of Pages: 51 pages + 3 appendices
Date: 12th October 2021

Degree: Bachelor of Culture and Arts
Degree Programme: Cultural Management
Instructor(s): Niina Torkko, Senior Lecturer

The purpose of this Bachelor thesis is to explore ways to prevent the spread of viral diseases during TV and film productions, thus promoting occupational health security.

This thesis has gathered existing information and developed a health security model proposal to promote the health and safety of TV and film workers. In return the continuity of production during an influenza epidemic or pandemic can continue. This health model proposal was ordered by Finnish film production company Helsinki-filmi Oy.

As a theoretical frame of reference, this thesis examined the logistical arrangements and occupational safety measures of TV and film productions from the perspective of health and safety during the Corona pandemic. The case study maps out the practices, the benefits of the practices, and what has been learned for future productions. The health security model proposal mapped out the effects of the occupational safety measures to deepen the customers understanding and readiness to further promote the well-being of employees during production.

Document analysis and questionnaires were also used to collect data. The documents that were analysed are the recommendations and guidelines of public bodies, as well as the client's own guidelines. The survey was commissioned for people who acted as corona safety coordinators during the pandemic in 2020–2021.

The results of the thesis showed that the measures implemented during the pandemic not only had a positive effect on preventing the spread of COVID-19, but also in preventing the spread of other infectious diseases.

The result of this thesis is a five step health model proposal, which will help Helsinki-filmi Oy to be prepared during cases of influenza, epidemics or pandemics.

Keywords: COVID-19 pandemic, TV and film industry, work safety, health safety

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
2	Teoreettinen viitekehys	6
2.1	COVID-19	6
2.2	Työ- ja terveysturvallisuus	8
3	Helsinki-Filmi Oy	11
4	Tutkimuskysymykset	11
5	Kehittämistyön menetelmät	12
5.1	Kysely	15
5.2	Dokumenttianalyysi	15
6	Tulokset	16
6.1	Kysely	17
6.2	Dokumenttianalyysin tulokset	23
6.2.1	Terveiden ja hyvinvoinninlaitos THL	24
6.2.2	Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto	28
6.2.3	Suomen Journalistiliitto	32
6.2.4	Työterveyslaitos	34
6.2.5	Helsinki-filmi Oy	41
6.2.6	Yhteenveto	43
7	Kehittämissuositukset	44
7.1	Ohjeistus	45
8	Pohdinta	49
	Lähteet	52
	Liitteet	53

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on löytää keinoja torjua herkästi leviäviä virusperäisiä sairauksia TV- ja elokuvatuotantojen kuvauksissa, ja siten edistää työympäristön terveysturvallisuutta.

Pandemian 2020–2021 aikana on tehty paljon tutkimuksia siitä, kuinka ilmassa leviäviä viruksia voidaan torjua. Perusohjeistuksena tuli suomalaisille tutuksi hyvä käsihygienia, kahden metrin turvavälit, kasvomaskien käyttäminen sekä sosiaalisten kontaktien vähentäminen. Vuonna 2021 aloitettiin myös rokottaminen.

Koronapandemian aiheuttamat muutokset sosiaalisissa tapahtumissa ja ihmisten yleisessä käyttäytymisessä ovat johtaneet siihen, että tavallisiksi koettuja flunssakausia ei tulevaisuudessa ehkä olekaan. Ihmiset sairastavat vähemmän, ja silloin kun sairastavat, he sairastavat vastuullisesti kotona.

Hyväksi havaittuja toimintatapoja tulisi käyttää jatkossakin tiiviissä työympäristössä, kuten TV- ja elokuvatuotantojen kuvauksissa. Työturvallisuus on jokaisen työnantajan velvollisuus, ja siihen kuuluu myös terveysturvallisuudesta huolehtiminen. Kun tekijöille luodaan terveysturvallinen työympäristö, ihmiset pysyvät terveisinä, mikä lisää tyytyväisyyttä työympäristöön ja vähentää sairaspöissaoloihin liittyviä kuluja.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kiinnittää huomiota enenevässä määrin terveysturvallisuuteen ja siten edistää työntekijöiden terveyttä ja hyvinvointia sekä auttaa Helsinki-Filmi Oy:tä luomaan vakiintuneita toimintatapoja epidemia, pandemia- tai flunssakaudella. Tavoitteena on siis kerätä yhteen jo olemassa olevaa tietoa ja luoda niistä kehittämissuhteita, joilla tulevissa TV- ja elokuvatuotannoissa voidaan välttää vältettävissä olevia haasteita, tuotantojen keskeytyminen ja ehkäistä tartuntatautiin leviämistä työympäristössä.

Tätä opinnäytetyötä miettiessäni pohdin, onko aihe kuitenkin liian raskas vallitsevan tilanteen vuoksi. Koronaa ajankohtaisempaa aihetta saa hakemalla hakea, mutta kaiken aiheeseen liittyvän negatiivisen ajattelun sijaan halusin löytää välttämättömästä ikävästä jotain hyvää, eli mitä on opittu, ja mitä toimintatapoja voidaan hyödyntää myös tulevaisuudessa.

2 Teoreettinen viitekehys

Tässä opinnäytetyössä tarkastelen TV- ja elokuvatuotantojen kuvauspaikkojen, niin sanottujen settien, työturvallisuutta terveystieteiden näkökulmasta pandemia-aikana. Tilaajana toimivan Helsinki Filmi Oy:n toiveen mukaisesti kartoitan erilaisia toimintatapoja pandemian ajalta, mitä hyötyä toimenpiteistä on ollut ja mitä niistä voidaan oppia tulevaisuuden tuotantoja varten. Tarkoituksena on kartoittaa, millaisia toimenpiteitä kuvauspaikoilla on tehty ja mitkä niiden vaikutukset olivat sekä syventää tilaajatahon käsitystä ja valmiutta toimia työntekijöiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi tuotantojen aikana.

Opinnäytetyötä varten kerätystä tiedosta saan johdettua kehitysehdotuksen, joka on selkeä toimintamalli, joka voidaan ottaa käyttöön minkä tahansa TV- ja elokuvatuotannon, missä tahansa vaiheessa, kun tuotantoyhtiö katsoo sen tarpeelliseksi suojellakseen työntekijöitä ja tuotannon jatkumista epidemian, pandemian tai influenssakauden aikana.

COVID-19 pandemian alettua keväällä 2020, jouduttiin TV- ja elokuva-alalla miettimään työturvallisuutta uudesta näkökulmasta. Kokemukseni mukaan osa tuotannoista pysähtyi hetkellisesti, mutta kesän aikana tuotantojen pyörähdettyä uudelleen käyntiin, otettiin käyttöön myös uusia käytäntöjä.

2.1 COVID-19

Koronavirus lähti leviämään Kiinan Wuhanista joulukuussa 2019, ja Maailman terveysjärjestön (WHO) mukaan se on aiheuttanut maailmanlaajuisen pandemian. Koronavirus tarttuu virusta kantavan henkilön aivastaessa tai yskiessä,

mutta myös kosketuksen kautta, jos sairastunut yskii tai aivastaa käteensä, jonka jälkeen hän koskettaa pintoja, kuten ovenkahvaa tai kättelee toista ihmistä. Koronavirus ei tiettävästi kuitenkaan elä pinnoilla kovinkaan pitkään. (THL 2021.)

Koronaviruksen oirekirjo on melko laaja, vaikka kaikki sairastuneet eivät oireita saisikaan. Tyypillisimmät ja tunnistettavimmat oireet ovat flunssan ja oireet, haju- ja makuastin häiriöt, hengenahdistus, hakkaava yskä ja kurkkukipu. (THL 2021.)

Koronavirusta pyritään torjumaan kasvomaskien käytöllä, hyvästä käsihygieniasta huolehtimalla, pitämällä turvavälejä, välttämällä tarpeetonta liikkumista yleisillä paikoilla sekä suojaamalla suu aivastaessa tai yskiessä joko nenäliinaan tai hihaan. (THL 2021.)

Keväällä 2021 aloitettiin myös väestön rokottaminen riskiryhmäläisistä ja sen jälkeen ikäluokittain vanhemmasta nuorempaan. (THL 2021.) Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL), Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) sekä Helsingin yliopisto ovat julkaisseet ja toteuttaneet useita koronavirukseen liittyviä tutkimuksia.

Kuva 1. Reaaliaikaisia tartuntalukuja ilmaiseva kaavio, joka ilmentää tilastoja pandemian alusta nykypäivään. Tilanne 4.8.2021. (JHU CSSE.)

Koko pandemian ajan maaliskuusta 2020 syksyyn 2021 on ollut voimassa erinäisiä koronarajoituksia. Valtioneuvosto voi yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa todeta Suomen olevan poikkeusoloissa, kun poikkeusolojen kriteerit

täyttyvät. Koronavirustilanteen vuoksi Suomi oli poikkeusoloissa 17.3.–16.6.2020 ja 1.3.–27.4.2021. (Valtioneuvosto 2021.)

Poikkeusolojen aikana viranomaisten toimivaltuuksista säädetään valmiuslaissa. Laissa on määritelty viisi erilaista poikkeusolotyyppiä, jotka kattavat erityisen vakavat kriisit. Yksi niistä on laajalle levinnyt tartuntatauti. (Valtioneuvosto 2021.)

Valmiuslain tarkoituksena on poikkeusoloissa suojata väestöä, sekä turvata toimeentulo ja maan talouselämä, ylläpitää oikeusjärjestystä, perusoikeuksia ja ihmisoikeuksia sekä turvata valtakunnan alueellinen koskemattomuus ja itsenäisyys. (Flinex 2021.)

Koronarajoitukset ovat koskeneet TV- ja elokuva-alaa erityisesti kokoontumisrajoitusten muodossa, millä määritetään, kuinka monta ihmistä saa kokoontua samaan tilaan kerralla.

2.2 Työ- ja terveysturvallisuus

Työturvallisuus tarkoittaa turvalliseksi tehtyä työympäristöä, ja siitä on säädetty lakeja ja määräyksiä. Työturvallisuuslain tarkoituksena on parantaa työympäristöä ja työolosuhteita työntekijöiden työkyvyn turvaamiseksi ja ylläpitämiseksi. Sen tarkoitus on ehkäistä ja torjua tapaturmia, ammattitauteja ja muita työstä ja työympäristöstä johtuvia fyysisen ja henkisen terveyden haittoja. (Finlex, 738/2002.)

Työturvallisuusnormien, riskien ja työympäristötekijöiden hallinta ovat perusta sujuvalle ja turvalliselle työlle. Työturvallisuusosaaminen on osa ammattitaitoa ja työhyvinvointia. Jokaisella on oikeus tulla kohdelluksi asiallisesti asemastaan, työroolistaan tai henkilökohtaisista ominaisuuksistaan riippumatta. Jokainen ansaitsee tulla päivittäin työpaikalle, jossa on hyvä olla. (Elokuva- ja TV-tuotantoalan työsuojeluopas 2019, 3.)

Työskentely yhteisellä työpaikalla tarkoittaa sitä, että työpaikalla on yksi työnantaja, joka käyttää pääasiallista määräysvaltaa ja jolla samanaikaisesti tai peräk-

käin toimii useampi kuin yksi työnantaja tai itsenäinen työnsuorittaja. Työn suorittajien työturvallisuuden hallinta ja toimintojen yhteensovittaminen voi olla normaalia haastavampaa. Kun työpaikka on yhteinen, siitä seuraa työnantajille ja itsenäisille työnsuorittajille omat roolinsa ja työturvallisuusvastuunsa. Yhteisellä työpaikalla tuotantoprosessin aikana eri työnantajien ja työnsuorittajien työ vaikuttaa toisten työntekijöiden turvallisuuteen ja terveyteen. (Elokuva- ja TV-tuotantoalan työsuojeluopas 2019, 18.)

Yhteisellä työpaikalla pääasiallista määräysvaltaa käyttävän työnantajan, muiden työnantajien ja itsenäisten työnsuorittajien on keskinäisellä yhteistyöllä ja tiedottamisella huolehdittava, että heidän toimintansa ei vaaranna muiden työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä. (Elokuva- ja TV-tuotantoalan työsuojeluopas 2019, 18.)

Elokuva- ja TV-tuotannossa työhön sisältyy monissa erilaisissa paikoissa työskentelyä, niin sisä- kuin ulkotiloissa. Työnantajan omat tilat on usein suunniteltu niin, että työn turvallisuus ja terveellisyys on otettu huomioon. Produktioita voidaan kuitenkin toteuttaa myös tiloissa, joita ei ole suunniteltu työympäristöiksi. Siksi on tärkeää, että myös työntekijällä on kyky havainnoida ja arvioida työympäristön turvallisuutta ja terveellisyttä, sekä tarvittaessa tehdä ehdotuksia olosuhteiden parantamiseksi. (Elokuva- ja TV-tuotantoalan työsuojeluopas 2019, 31.)

Vaikka käsite terveysturvallisuudesta on ollut olemassa, nousi se työpaikoilla yhtä tärkeäksi työturvallisuuden kanssa viimeistään pandemian puhjettua. Työturvallisuuslaki edellyttää työnantajaa pitämään huolta ei pelkästään vaaratilanteiden ja tapaturmien välttämisestä, vaan työntekijän yleistä terveyttä uhkaavien vaarojen estämisestä. (Finlex, 738/2002.)

Jos tapaturman tai sairastumisen vaaraa ei voida välttää tai riittävästi rajoittaa teknisillä työolosuhteisiin kohdistetuilla suojelutoimenpiteillä tai organisoinnilla, työnantajan on hankittava työssä esiintyvien vaarojen arvioinnin perusteella työn-

tekijän käyttöön henkilösuojaimet. Henkilösuojaimia ovat esimerkiksi hengityksen-, kasvojen-, kuulon-, silmien- ja päänsuojaimet. Keskeisintä suojainten hankinnassa on varmistaa, että suojain suojaa siltä vaaralta, johon se on hankittu. (Elokuva- ja TV-tuotantoalojen työsuojeluopas 2019, 37.)

Suojainten käytön opastuksella huolehditaan, että suojaimet puetaan oikein ja niitä käytetään koko ajan, kun työskennellään epäpuhtauksia sisältävässä työympäristössä. Käyttäjien tulee myös tietää, kuinka huolehtia suojainten asianmukaisesta huollosta ja kunnossapidosta. (Elokuva- ja TV-tuotantoalojen työsuojeluopas 2019, 37.)

Työturvallisuus ja työturvallisuusjohtaminen ovat tärkeitä ja huomionarvoisia asioita työpaikalla. Vuonna 2020 Työterveyslaitoksen teettämän tutkimuksen perusteella esimerkiksi esittävien taiteiden parissa työskentelevien vastauksista välittyi huoli, että työturvallisuuteen ja hyvinvointiin ei kuitenkaan suhtauduta riittävän vakavasti, turvallisuudesta joudutaan ajoittain tinkimään, paineet työskennellä sairaana tai puolikuntoisena ovat arkipäivää, epäkohtiin ei puututa ja epäasiallista kohtelua pitää sietää. (Visuri, S., Ansio, H., ym. 2020. 3.)

Kokemukseni mukaan varsinkin aikana ennen koronapandemiaa oli hyvinkin tavallista, että ihmiset tulivat töihin sairaana tai puolikuntoisina. Herkästi leviävän virusperäisen tartuntataudin muututtua pandemiaksi työpaikoille ei saanut enää mennä, vaikka vain kurkku olisi ollut hieman kipeä. Kotiin piti jäädä sairastamaan matalalla kynnyksellä, jotteivat ilmaitse leviävät taudit sairastuttaisi kaikkia työpaikalla.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että pandemian vaikutuksesta uudenlainen tapa suhtautua työntekijöiden terveyteen ja kaikki työelämä otti harppauksia kohti terveysturvallisempaa työympäristöä koronapandemian 2020–2021 aikana.

3 Helsinki-Filmi Oy

Helsinki-Filmi Oy on vuonna 2002 perustettu suomalainen elokuvayhtiö. Yhtiö tuottaa laadukkaita, niin yleisö- kuin arvostelumենestystä kerääviä elokuvia. Viimeisimpiä tuotantoja ovat olleet Tove (2020), Lost Boys (2020), Teräsleidit (2020), Dogs Don't Wear Pants (2019), Lucky one (2019), Aktivistit (2018) ja Veljeni Vartija (2018). (Helsinki-Filmi Oy 2021.)

Kesällä 2021 Helsinki-Filmi Oy siirtyi Aurora Studios Oy:n omistukseen. Yhtiö jatkaa toimintaansa itsenäisenä tuotantoyhtiönä, jonka toimitusjohtajana jatkaa Alekski Bardy. Kaupanteon jälkeen edelliset osakkaat, Annika Sucksdorff ja Dome Karukoski eivät jatkaneet yhtiön osakkaina. Jatkossa Helsinki-Filmin elokuvien levityksestä vastaa Aurora Studios. (Elokuvauutiset 2021.)

Aurora Studios Oy on kotimainen elokuva-alan yhtiöryhmä, jonka tytäryhtiöitä ovat Cinemanse Oy ja Helsinki-filmi Oy. Yhtiö on perustettu virallisesti syksyllä 2020, ja sen omistavat kustannusyhtiö Otava, Ari Lahti sekä Ari Tolppanen. (Elokuvauutiset 2021.)

Kustannusyhtiö Otava on Suomen kolmanneksi suurin monialainen mediakonserni. Yhtiön liiketoiminta-alueita ovat yleinen kirjallisuus, oppimisen palvelut, kauppa, aikakauslehtien kustantaminen ja verkkopalvelut sekä markkinat. (Otava 2021.)

4 Tutkimuskysymykset

Päätutkimuskysymys:

- Mitä pandemia (2020–2021) opetti terveysturvallisuudesta TV- ja elokuva-tuotantojen kuvauspaikalla?

Tutkimuskysymyksellä etsitään vastausta kysymykseen uudesta tavasta ottaa terveysturvallisuus huomioon ja siten auttaa kehittämään yrityksen toimintatapoja. Helsinki-Filmin tavoitteena on luoda turvallinen työympäristö ei pelkästään pandemia-aikana, vaan myös tavallisena pidettyjen influenssakausien aikana, jotta tekijät pystyttäisiin pitämään terveinä koko tuotannon ajan.

Alatutkimuskysymykset:

- Mitä toimenpiteitä vaaditaan, jotta kuvauspaikasta saadaan terveysturvalinen?
- Minkälaisia kielteisiä tai myönteisiä lieveilmiöitä järjestelyistä saattaa seurata?

Alatutkimuskysymyksillä etsitään vastausta päätutkimuskysymystä kohdentummin ja tutkimus viedään konkreettisemmin lähemmäs TV- ja elokuva-alaa sekä sen tekijöitä. Alatutkimuskysymyksillä saadaan tarkempia vastauksia, ja ohjataan siten myös tutkimuksen lopputuloksen, kehittämisehdotuksen, suuntaa vastaamaan tilaajan todellista tarvetta.

5 Kehittämistyön menetelmät

Tutkimuksellisen kehittämistyön lähtökohta voi olla esimerkiksi organisaation kehittämistarve tai halu saada aikaan muutoksia. Kehittämistyöhön kuuluu yleensä käytännön ongelmien ratkaisua ja uusien käytäntöjen, tuotteiden, ideoiden tai palvelujen tuottamista ja toteuttamista. Tarkoituksena on luonnostella, kehitellä ja ottaa käyttöön tutkimuksen kautta saatuja ratkaisuja. Tieteellisen tutkimuksen ja tutkimuksellisen kehittämistyön ero on toiminnan päämäärissä, eli halutaanko tuottaa ilmiöistä uutta teoriaa vai saada aikaan käytännön parannuksia ja uusia ratkaisuja. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 17.)

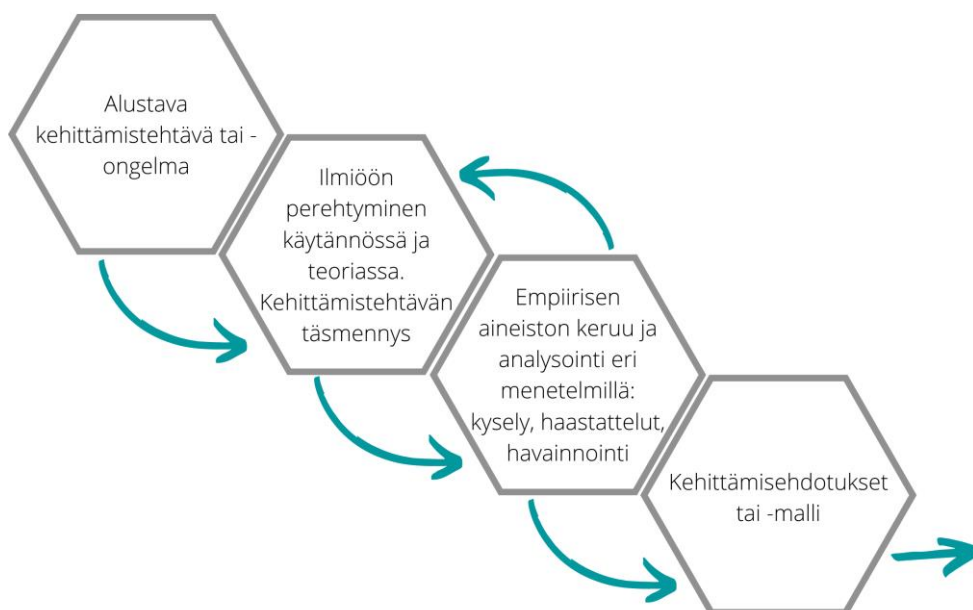
Tämä opinnäytetyö on tapaustutkimus, jonka tarkoituksena on selvittää, miten pandemia vaikutti kuvauspaikan järjestelyihin ja mitä toimintatapoja voidaan hyödyntää myös jatkossa terveysturvallisuuden lisäämiseksi.

Tapaustutkimus soveltuu hyvin kehittämistyön lähestymistavaksi, kun tehtävänä on tuottaa kehittämis ehdotuksia ja ideoita. Tutkimuksen kohde voi olla yritys tai sen osa, tuote, toiminta, palvelu tai prosessi. Tapaustutkimus tuottaa tietoa nykyajassa tapahtuvasta ilmiöstä sen todellisessa tilanteessa ja toimintaympäristössä. (Ojasalo, ym. 2015, 51.)

Helsinki-Filmi Oy:n tapauksessa tämä tarkoittaa kehittämis ehdotusta, kuinka torjua ilmaitse leviäviä virusperäisiä sairauksia kuvauspaikalla.

Tapaustutkimusta luonnehtii pyrkimys tuottaa yksityiskohtaista ja syvällistä tietoa tutkittavasta kohteesta. Sen avulla on mahdollista ymmärtää yritystä tai muuta kehittämisen kohdetta kokonaisvaltaisesti realistisessa toimintaympäristössä. Lähestymistapa mahdollistaa tilan antamisen ilmiön monimuotoisuudelle kuitenkin yksinkertaistamatta sitä liikaa. On tärkeämpää saada suppeasta kohteesta paljon selville, kuin suuresta joukosta vähän. Kysymys ei ole siitä, kuinka yleistä jokin asia on, vaan kuinka mahdollista tai kuinka jokin asia tapahtuu. Tapaustutkimus vastaa usein kysymyksiin ”miten” ja ”miksi”. (Ojasalo, ym. 2015, 51–52.)

Tapaustutkimus soveltuu lähestymistavaksi silloin, kun halutaan ymmärtää syvällisesti jonkin organisaation tilannetta ja tehtävänä on ratkaista ilmennyt ongelma, tai tuottaa tutkimuksen keinoin kehittämis ehdotuksia. Tapaustutkimuksessa ei käytännössä vielä viedä muutosta eteenpäin tai varsinaisesti kehitetä mitään konkreettista, vaan sen avulla luodaan kehittämisideoita tai ratkaisuehdotus havaittuun ongelmaan. Tapaustutkimuksessa tarkastellaan syvällisemmin kohdetta

Kuva 2. Tapaustutkimuksen vaiheet. (Ojasalo ym. 2015, 54).

sen omassa ympäristössä. Tapaustutkimukselle on tyypillistä, että tapauksen tutkimiseen käytetään useita erilaisia tiedonhankintamenetelmiä, jotta saadaan kohteesta syvälinen ja kokonaisvaltainen kuva. (Ojasalo, ym. 2015, 37.)

Tiedonhankintamenetelmiksi valikoituivat koronaturvallisuuskoordinaattoreina toimineille henkilöille toteutettu kysely, dokumenttianalyysi yleisistä rajoituksista ja suosituksista, sekä Helsinki-Filmin omat linjaukset.

Tapaustutkimuksessa lähdetään yleensä liikkeelle tutkittavasta tai analysoitavasta tapauksesta, ei yksin yleisistä teorioista. Kehityskohteesta kiinnostuneella on usein ilmiöstä jonkinlaista aiempaa tietoa, mikä mahdollistaa alustavan kehittämistehtävän määrittelyn. Usein on vielä niin, että aiheeseen pitää perehtyä ensin, ennen kuin tietää, mitä siitä kannattaa kysyä ja mikä todellinen kehittämistehtävä on. (Ojasalo, ym. 2015, 53.)

5.1 Kysely

Tätä opinnäytetyötä varten tehtiin kyselyhaastattelu koronaturvallisuuskoordinaattoreina maaliskuun 2020 ja– elokuun 2021 välisenä aikana toimineille henkilöille. Koska työntekijät usein liikkuvat työn perässä tuotantoyhtiöstä toiseen, oli tärkeää, että kyselyssä selvitetään vain *mitä* on tehty ja *miten*. Kyselylomakkeen muodossa toteutettu haastattelu voitiin tehdä täysin anonyymisti, mutta kuitenkin esittää myös avoimia kysymyksiä, joihin vastaaja pystyi kertomaan asioista omin sanoin. Sujuvuuden vuoksi joukossa oli myös muutamia monivalintatehtäviä.

Kehittämistyössä kysely sopii hyvin esimerkiksi lähtötilanteen kartoittamiseen tai loppuvaiheessa kehittämistyössä saavutettujen tulosten arviointiin. Kyselyssä kysytään usein samoja asioita samalla tavalla isolta joukolta. Kysely voidaan tehdä paperisella tai sähköisellä lomakkeella, tai esimerkiksi puhelimitse, jolloin haastattelija täyttää lomakkeen. (Ojasalo ym. 2015, 39.)

Kyselyn suunnittelu alkaa hyvin tarkasta suunnitelmasta siitä, mitä tietoa tarvitaan. Kyselyn tulisi pohjautua olemassa olevaan tietoperustaan, jonka käsitteet muutetaan mitattaviksi muuttujiksi. Kysymysten pitää olla täysin yksiselitteisiä ja helposti vastattavissa. (Ojasalo ym. 2015, 40.)

5.2 Dokumenttianalyysi

Dokumenttianalyysi on menetelmä, jossa pyritään tekemään päätelmiä kirjallisesta, erityisesti verbaalisesta, symbolisesta tai kommunikatiivisesta aineistosta. Dokumentteihin voidaan lukea kuuluvaksi kaikki tutkittavasta ilmiöstä kirjoitettu, kuvattu ja puhuttu materiaali. (Ojasalo, ym. 2015, 135.)

Menetelmän vahvuus on sen herkkyys asiayhteydelle, eli millaisena kohteena oleva ilmiö esiintyy sen luonnollisessa ympäristössä. Sitä voidaan käyttää myös sellaisten aineistojen analysointiin, joita ei alun perin ole tarkoitettu tutkimusta varten. (Ojasalo, ym. 2015, 135.)

Erilaisiin tarkoituksiin tuotetut dokumentit työelämässä sisältävät monenlaista, käyttökelpoista tietoa kehittämiskohteesta. Tällaisia dokumentteja voivat olla erilaiset muistiot, pöytäkirjat, projektiraportit, käsikirjat, tiedotteet, vuosikertomukset, budjetit, internetsivut, tilastot, kuvat, selvitykset, rekisterit ja lehtikirjoitukset. (Ojasalo, ym. 2015, 42.)

Yleensä menetelmää käytetään yhdistettynä muihin tiedonkeruumenetelmiin, jolloin sen avulla saadaan lisänäkökulmia kehitettävään asiaan. Dokumenttianalyyssissä tulee olla kriittinen ja miettiä huolellisesti, mihin tarkoitukseen ja kuka tai mikä taho on dokumentin tuottanut, koska nämä asiat vaikuttavat dokumentissa olevan tiedon luonteeseen. (Ojasalo, ym. 2015, 42.)

Tämän opinnäytetyön toiseksi tiedonkeruumenetelmäksi valitsin dokumenttianalyyssin, sillä koronapandemiasta on tuotettu paljon luotettavaa tutkimusaineistoa koko pandemian ajalta. Lisäksi Helsinki-Filmi Oy on tehnyt organisaation sisäisiä linjauksia, jotka perustuvat Valtioneuvoston ja THL:n rajoituksiin ja suosituksiin.

6 Tulokset

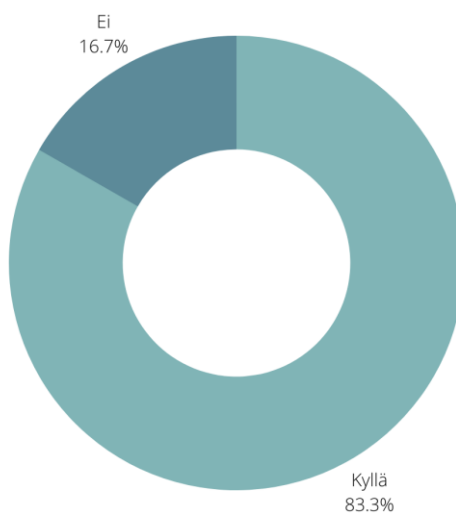
Tässä luvussa esitellään aineistonhankintamenetelmien avulla saatuja tuloksia. Tulosten avulla pyrin löytämään vastauksia tutkimuskysymyksiini *mitä pandemia (2020–2021) opetti terveysturvallisuudesta TV- ja elokuvatuotantojen kuvauspaikalla?* Ja alatutkimuskysymyksiin *mitä toimenpiteitä vaaditaan, jotta kuvauspaikasta saadaan terveysturvallinen?* ja *minkälaisia kielteisiä tai myönteisiä lieveilmiöitä järjestelyistä saattaa seurata?* sekä johtamaan niistä kehittämisehdotuksen.

Aineistonhankintamenetelminä käytin kyselyä ja dokumenttianalyyssiä.

6.1 Kysely

Kysely toteutettiin anonymisti henkilöille, jotka olivat toimineet koronaturvallisuuskoordinaattorin tehtävissä, tai vastaavissa tehtävissä, viimeisen 16 kuukauden aikana. Kysely lähetettiin kymmenelle henkilölle, joista kuusi vastasi kyselyyn.

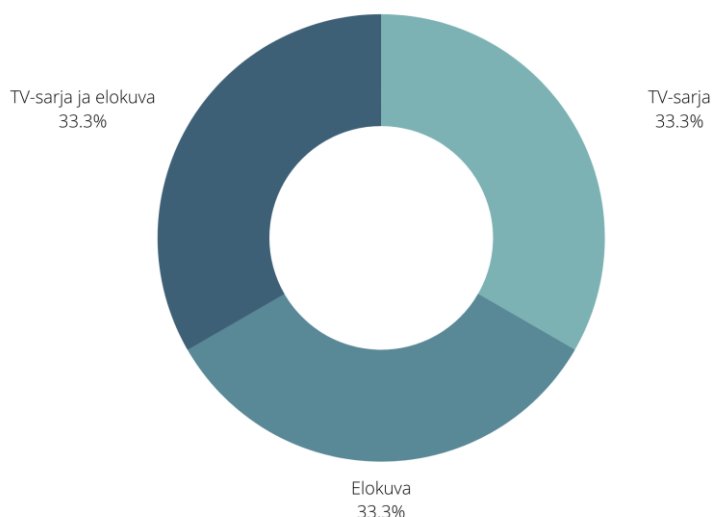
Ensimmäisenä kysyttiin, oliko vastaaja toiminut koronaturvallisuuskoordinaattorina viimeisen 16 kuukauden aikana. Kuudesta vastaajasta yksi (16,7 %) kertoi, ettei ole ollut virallisesti koronaturvallisuusvastaavana. Loput viisi (83,3 %) olivat olleet koronaturvallisuuskoordinaattoreina.

Kuva 3. Viisi kuudesta vastaajasta (83 %) kertoi toimineensa koronaturvallisuuskoordinaattoreina viimeisen kuudentoista kuukauden ajan.

Seuraavaksi kysyttiin tuotannoista. Vaihtoehtoina olivat TV-sarja, elokuva, mainos tai elokuva ja TV-sarja. Vastaukset jakaantuivat tasan TV-sarjan, elokuvan ja elokuvan ja TV-sarjan kesken. Yksikään vastaajista ei ollut työskennellyt koronaturvallisuuskoordinaattorin tehtävissä kuvattaessa mainoksia.

Kokoluokkaa arvioidessa keskimäärin tuotannot olivat kestäneet kuukaudesta kolmeen kuukauteen. Yksi vastaaja kertoi tehneensä myös lyhyempiä tuotantoja, muutamasta päivästä pariin viikkoon, ja toinen kertoi tehneensä myös reilusti pidempiä tuotantoja.

Kuva 4. Vastaukset jakaantuivat tasan kysyttäessä, millaisissa tuotannoissa vastaajat olivat työskennelleet.

Kysyttäessä koronaturvallisuuskoordinaattorin tehtävistä, puolet vastaajista (50 %) mainitsi etukäteissuunnittelun, ohjeistusten tekemisen, tiedottamisen, suojainten hankinnan ja jakamisen sekä käytön valvomisen sekä kuvauspaikkojen siivoamisen ja hygieniasta huolehtimisen.

Puolet vastaajista (50 %) kertoi myös koronaan liittyvien uutisten, valtakunnallisten ja alueellisten suositusten ja rajoitusten seuraamisen ja niistä johtuvien muutosten tekemisen olleen tärkeä osa työtä.

Toimivimmaksi toimintatavaksi koettiin vastausten perusteella olleen yksiselitteisesti selkeiden ohjeiden käyttö. Työryhmien oli varmintä toimia heti oikein, kun ohjeistukset oli suunniteltu ja toteutettu huolellisesti. Myös työryhmien eriyttäminen ja ruoka-aikojen porrastaminen sekä ruoan jakaminen mainittiin vastauksissa.

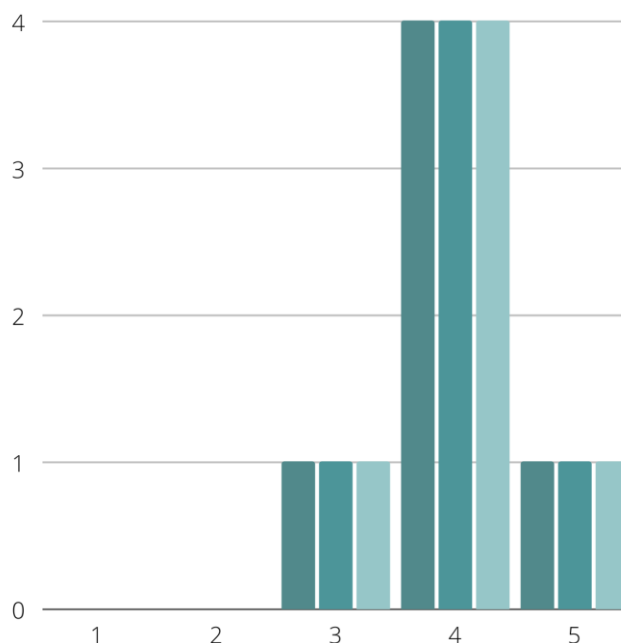
Selvästi toimimattomia toimintamalleja vastaajien näkemyksen mukaan olivat ihmisten omaan moraaliin luottaminen kasvomaskin käytössä ja suojakäsineiden käyttäminen, sillä joidenkin työryhmien työteko ei onnistunut niiden kanssa. Myös jokaisesta erillisen kuvauspaikan ohjeistuksista tiedottaminen koettiin työlääksi ja tehottomaksi.

Kaksi vastaajista oli sitä mieltä, että varsinaisesti toimimattomia toimintamalleja ei ollut.

Työtehtäviä valvoi kaikkien vastausten perusteella joko tuottaja tai tuotantopäällikkö, tai molemmat. Heidän aktiivinen tilanteen seuraamisensa ja kyselemisensä koettiin hyväksi asiaksi.

Kysyttäessä, kuinka hyvin työryhmä noudatti COVID-19 torjumiseen annettuja ohjeita asteikolla 1–5, oli enemmistö (66,7 %) sitä mieltä, että työryhmä noudatti ohjeita hyvin.

Loput kaksi olivat sitä mieltä, että työryhmä noudatti ohjeita joko kohtalaisesti (16,7 %) tai erittäin hyvin (16,7 %).

Kuva 5. Neljä kuudesta vastaajasta kertoi, että työryhmäläiset noudattivat annettuja ohjeita hyvin.

Kysyttäessä tuotannon aikana tapahtuneista COVID-19 altistumisista, vastaukset jakaantuivat tasan (50 % ja 50 %) välille "ei altistumisia" ja "kyllä, 1–4".

Muut vastausvaihtoehdot olivat *kyllä, 10 tai enemmän*, *kyllä, 5–9* ja *en tiedä*.

Jatkokysymyksenä ”kyllä” vastauksiin kysyttiin, kuinka toimittiin altistumis- tai sairastumistilanteissa. Vastauksista käy ilmi, että yhdessäkään tapauksessa altistuneella ei todettu koronavirustartuntaa, vaan tapaukset jäivät altistumisiksi. Yhdessä tuotannossa altistumisia oli ollut kaksi ja kahdessa tuotannossa yksi.

Kuva 6. Vastaajien tuotannoissa oli ollut joko hyvin vähän (1–4) altistumista tai ei altistumisia lainkaan.

Altistuneet lähetettiin pois kuvauspaikalta ja koronatesteihin, sekä mahdolliset tartuntaketjut selvitettiin.

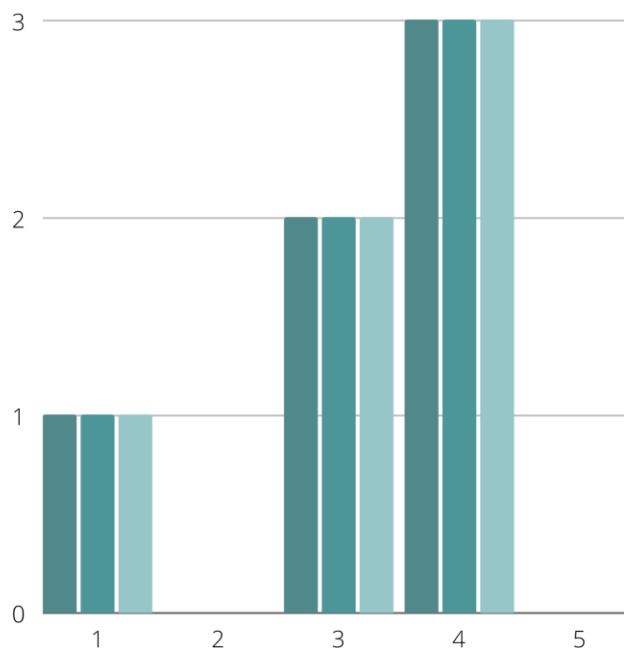
Yhdessä tapauksessa altistuminen oli tapahtunut viikonlopun aikana. Tällöin selvitettiin, kenen kanssa altistunut oli ollut tekemisissä sekä oliko turvaväleistä ja kasvomaskeista huolehdittu. Altistunut pysyi kotona karanteenissa, vaikka useampi testi oli negatiivinen. Siitä, kuinka pitkä karanteeni oli kyseessä, ei mainita. Ne työryhmäläiset, jotka olivat syöneet lounasta altistuneen kanssa, kävivät koronatestissä.

Kysyttäessä, saatiinko tuotannot vietyä loppuun suunnitellussa aikataulussa, vastaajista viisi kuudesta kertoo aikataulujen pitäneen. Edes pidempi karanteeni ei vaikuttanut tuotannon aikatauluun, koska se sattui kuvausten puoliväliin, jolloin aikataulua pystyttiin muuttamaan.

Yksi vastaajista kertoi, että tuotanto venyi ainakin kuukaudella tai kahdella.

Kysyttäessä kuinka vaativaksi koronaturvallisuuskoordinaattorin tehtävät koettiin asteikolla 1–5 vastaukset näyttivät tältä. (1= erittäin vaativa, 5= ei lainkaan vaativa).

Yksi vastaajista (16,7 %) oli sitä mieltä, että tehtävät olivat erittäin vaativia. Kaksi vastaajaa (33,3 %) kertoi tehtävien olleen kohtalaisen helppoja ja kolme (50 %) helppoja.

Kuva 7. Yksi vastaaja kertoi koronaturvallisuuskoordinaattorin tehtävät erittäin vaativiksi. Enemmistö, kolme vastaajaa kuudesta, kertoi tehtävien olevan helppoja.

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, vähensikö toimintatavat muita kuin koronaan liittyviä sairaspöissaoloja.

Viisi kuudesta vastaajasta arvioi, että työryhmä pysyi paremmin terveenä tehostetun hygienian, kasvomaskien ja lähikontaktien välttämisen vuoksi. Yksi vastaaja ei voinut arvioida tarkalleen, sillä pienistäkin oireista täytyi jäädä kotiin, joten sairaspöissaoloja oli ollut sen vuoksi normaalia enemmän.

Kysyttäessä kuinka työryhmä oli suhtautunut uusiin toimintatapoihin vastauksista käy ilmi, että pandemian alussa suhtautuminen oli kielteisempää kuin myöhemmin.

Yhdessä tapauksessa suhtautuminen oli ollut alkuun todella nihkeää ja koronaturvallisuuskoordinaattorin oli keksittävä pelejä ja arvontoja työryhmän innostamiseksi. Vastaja kertoo, että suhtautuminen oli kuitenkin parantunut tuotannon edetessä. Saman vastaajan seuraavassa tuotannossa työryhmä suhtautui toimintatapoihin jo huomattavasti totuneemmin.

Lähtökohtaisesti suhtautuminen oli ollut positiivista, onhan kyseessä ihmisten palkkatyö. Yksittäisiä henkilöitä oli kuitenkin joutunut muistuttamaan muun muassa kasvomaskien oikeaoppisesta pitotavasta ja riittävästä vaihtamisesta.

Kysyttäessä millaisia ohjeistuksia tai linjauksia koronaturvallisuuskoordinaattorit olivat saaneet tuotantoyhtiöltä ja kuinka ne olivat vaikuttaneet työhön, vastaukset olivat positiivisia.

Tuotantoyhtiöiltä oli saatu osin hyvinkin tarkkoja, jopa viikoittaisia ohjeistuksia, joiden pohjalta oli helppoa tehdä tarvittavia muutoksia kenttäohjeistuksiin. Yhdessä tapauksista tuotanto oli käyttänyt liikennevalosysteemiä (punainen=pakollinen, keltainen=vahva suositus, vihreä=ehdotus), mikä oli koettu hyväksi.

Tuotantoyhtiöiden omat selkeät linjaukset, yhteistyö ja avoin keskustelu olivat antaneet hyvät raamit suhteellisen määrittämättömälle työnkuvalle, mikä oli helpottanut työntekoa.

Vaikeaksi koettiin etäkokousten lisääntyminen ja tiedonkulun vaikeutuminen.

Lopuksi kysyin, haluaisiko vastaja kertoa vielä jotain koronaturvallisuuskoordinaattorin tehtävistä, joita tässä kyselyssä ei kysytty. Vastauksia saatiin viisi.

Vastauksissa kerrottiin, että työ oli ollut kiinnostava ja haastava. Haastavuutta kerrottiin olleen alussa työryhmien ennakkoluulot sekä ristiriitaiset ja tulkinnanvaraiset ohjeistukset THL:n ja valtiohallinnon tasolta, ei tuotantoyhtiöltä.

Työnkuva koettiin osin myös ristiriitaiseksi, sillä työssä tuli olla tarkka ja vastuu oli merkittävä, mutta toisaalta kuvauspaikoilla ei usein ollut paljoa varsinaista tehtävää ja aika saattoi käydä pitkäksi, vaikka töiden kanssa henkilö oli ollut aktiivinen.

Työ koettiin merkittäväksi, joskin tuotantoyhtiötä kuormittavaksi budjetin kannalta ja aikaa vieväksi. Yhden vastaajan mukaan jokaisessa tuotannossa olisi pandemian aikana hyvä olla koronaturvallisuuskoordinaattori, sillä vain hänellä on todella aikaa ja resursseja seurata muuttuvaa tilannetta, seurata valtakunnallisia ja alueellisia ohjeistuksia ja rajoituksia, sekä ennakoida nopeastikin muuttuvia tilanteita.

6.2 Dokumenttianalyysin tulokset

Tätä opinnäytetyötä varten keräsin COVID-19–pandemian aikana julkaistuja dokumentteja ja ohjeistuksia ja vertasin niitä tilaajatahon omiin sisäisiin linjauksiin ja ohjeistuksiin kuvauspaikoilla. Tilaajatahon tuotantoihin kohdistetut ohjeet ja suositukset oli laadittu julkisten tahojen, kuten Terveystieteiden ja hyvinvoinninlaitoksen, aluehallintoviraston, valtioneuvoston, Työterveyslaitoksen sekä Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liiton ohjeistuksien pohjalta.

Analysoitavana olleet dokumentit ovat isoista yleisistä ohjeista ja suosituksista yleisötilaisuuksiin, tapahtumiin ja muihin kokoontumisiin. TV- ja elokuva-alalle ei suoraan ollut saatavilla kohdennettuja ohjeita, muita kuin Televisio- ja mediatyöntekijöiden (Teme) liitolla. Tämän vuoksi otin analysoitavaksi dokumentteja, joissa on yleistä tietoa, ohjeita ja rajoituksia ja joita voidaan yleisesti soveltaa kuvauspaikoille.

Vertasin lopuksi tilaajataholta saamiani, tuotantoyhtiön omia dokumentteja muihin analysoitaviin dokumentteihin.

Kaikki käytetyt dokumentit ja niiden internetsivujen osoitteet löytyvät liitteestä 1, paitsi tilaajatahon omat ohjeistukset. Koska nämä dokumentit eivät ole julkisia, avaamini niitä vain tämän opinnäytetyön tekstissä.

1	Ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä eräiden tilojen käytössä.	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, THL
2	Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto Teme ry:n, Audiovisual Producers Finland – APFI ry:n, Suomen Journalistiliitto ry:n ja Suomen Näyttelijäliitto ry:n ja ohjeistus kuvauksissa koronaviruspandemian aikana noudettaviksi terveysturvatoimintaohjeiksi 10.9.2020	Teatteri ja mediatyöntekijöiden liitto, Teme
3	Temen verkkolehti Meteli. Elina Lajunen: Elokuva- ja TV-alan koronavuosi.	Teatteri ja mediatyöntekijöiden liitto, Teme
4	Suomen Journalistiliitto: Elokuva- ja TV-tuotantoala tuottanut sisältöä suomalaisille myös korona-aikana.	Suomen Journalistiliitto
5	Yleisohje ja toimenpidesuositukset työnantajille	Työterveyslaitos
6	Ohje työpaikoille COVID-19 riskinarvioinnin tekemiseen.	Työterveyslaitos
7	COVID-19 ohjeistus, koronaohje, Cast & Crew info, Korona viesti, We are tightening our COVID-19 precautions on set	Helsinki-Filmi Oy

Taulukko 1. Dokumenttianalyysiin käytetyt dokumentit.

6.2.1 Terveyden ja hyvinvoinninlaitos THL

Analysoitu dokumentti on Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen (THL) ohje, joka löytyy heidän internetsivuiltaan. Tässä luvussa käsiteltävät tiedot ovat peräisin analysoiduista dokumenteista. (THL 2021).

1. Ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä eräiden tilojen käytössä.

Ohjeessa koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä eräiden tilojen käytössä kuvataan yleisötilaisuuksia, yleisiä kokoontumisia ja tilojen käyttöä koskevien tartuntatautilain säännösten soveltamista ja annetaan suosituksia soveltamisesta käytännössä.

Ohjeen tarkoitus on tukea tilaisuuksien järjestämistä ja tilojen turvallista käyttöä koronapandemian aikana. Ohjeessa painotetaan, että kunnan ja aluehallintoviraston päätökset henkilömääristä tulee ottaa huomioon, sekä tilojen käytön edellytykset. Paikallisia viranomaisia voidaan konsultoida, jotta varmistetaan tilaisuuden terveysturvallisuus. Paikalliset ja alueelliset tartuntataudeista vastaavat viranomaiset voivat tartuntatautilain mukaisesti avustaa tilannekohtaisten ohjeiden laatimisessa. (Ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä eräiden tilojen käytössä.)

TV- ja elokuvatuotantojen kuvauspaikat tuskin vaativat alueellisten viranomaisten konsultointia kuvauspaikkajärjestelyiden terveysturvallisuuden varmistamisessa, paitsi, jos kuvaukset myötäilevät esimerkiksi suurta yleisötapahtumaa, kuten festivaalia tai konserttia, ja avustajia on paljon. Silloin tulisi ottaa huomioon terveysturvallisuus ennemmin yleisötilaisuuden näkökulmasta ja pyrkiä suojaamaan avustajia ja näyttelijöitä.

Työnantajan roolissa toimivan tilaisuuden järjestäjän velvollisuuksista suojata työntekijöitä säädetään erikseen. Toimenpiteet perustuvat työnantajan riskiarviointiin ja työterveyshuolto tukee työnantajaa riskiarviossa. (Ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä eräiden tilojen käytössä.)

Riittävien etäisyyksien säilyttämiseen tulee antaa toimintaohjeet. Kaikkien osallistujien oleskelu on järjestettävä niin väljästi, kuin toiminnan erityispiirteet huomioiden on mahdollista. Riittävien etäisyyksien säilyttäminen estää tehokkaasti tartuntoja. Ohjeessa muistutetaan, että tartuntojen riski kasvaa sitä suuremmaksi mitä enemmän ja voimakkaammin käytetään ääntä, esimerkiksi huudettaessa tai laulettaessa. Näissä tilanteissa kasvomaskin käytön ja lähikontaktien välttämisen

merkitys korostuu. Sisätiloissa tulisi lisäksi varmistaa riittävä ilmanvaihto. (Ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä eräiden tilojen käytössä.)

Etäisyyksien ylläpitäminen ei edellytä tietyn metrimääräisen turvavälin jatkuvaa säilyttämistä, mutta riittävien etäisyyksien ylläpitämistä helpottaa, jos jokaiselle osallistujalle on osoitettu ennakkoon suunniteltu paikka. Tärkeää on välttää tarpeetonta ruuhkaa tai jonojen syntymistä, ja näitä voidaan välttää ohjekyltein, teipauksin tai köysityksin sekä järjestyksenvalvojen välityksellä. Lähikontaktilla tarkoitetaan alle kahden metrin turvaväliä yli 15 minuutin ajan tai osallistujien fyysistä kontaktia toisiinsa. (Ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä eräiden tilojen käytössä.)

Sisäilman turvallisuudesta mainitaan vain, että riittävästä ilmanvaihdosta tulisi huolehtia.

Kunta tai aluehallintovirasto voi omalla alueellaan päättää yleisten kokousten tai muiden tilaisuuksien kieltämistä tartuntatautilain 58 momentin nojalla. Päätöksessä voidaan kuitenkin sallia tilaisuuksien järjestämistä tietyin edellytyksin. Edellytykset voivat olla esimerkiksi enimmäishenkilömäärän rajoittamista. Rajoituksia koskevia päätöksiä voidaan tehdä kerralla enintään kuukauden ajaksi eteenpäin. Tällöin velvollisuuksien ja rajoitusten toteuttamisesta on laadittava kirjallinen suunnitelma, joka on pidettävä tilassa nähtävillä. (Ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä eräiden tilojen käytössä.)

Toiminnan järjestäjän on huolehdittava, että osallistujilla on tosiasiallisesti mahdollisuus olla erillään muista osallistujista tai seurueista. Käytännössä tämä voi tarkoittaa erityisiä teknisiä tilajärjestelyitä väliseinien tai pleksien tai muiden vastaavien ihmisiä toisistaan erottavien tilaratkaisujen tekemistä. Myös tilassa oleskelua voidaan porrastaa ja siten vähentää samassa tilassa oleskelevien henkilöi-

den määrää samanaikaisesti. (Ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä eräiden tilojen käytössä.)

Kirjoitushetkellä (6.9.2021) THL suosittelee kasvomaskien käyttöä koko maassa. Tarkemmat suositukset eri tilanteissa käytettävistä maskeista epidemian eri vaiheissa voivat vaihdella alueittain, ja ajantasaiset suositukset tulisi tarkistaa ennen tilaisuutta. Ajantasaiset ohjeistukset löytyvät THL:n internetsivuilta.

Yksityinen palveluntarjoaja tai tapahtuman järjestäjä voi edellyttää kasvomaskien käyttöä tartuntatautiriskin vähentämiseksi. Maskien käyttöä koskien tulee kuitenkin huomioida yhdenvertaisuuden vaatimukset ja se, että kaikki henkilöt eivät voi terveydellisistä syistä maskia käyttää. (Ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä eräiden tilojen käytössä.)

Tilaisuuden järjestäjän on huolehdittava myös osallistujien mahdollisuudesta pestä käsiään, niin sisä-, kuin rajatuissa ulkotiloissakin. Käsien puhdistamisesta ja muita käytänteitä varten on annettava toimintaohjeet. (Ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä eräiden tilojen käytössä.)

Käytännössä tämä tarkoittaa ohjeistuksia oikein toteutetusta yskimisestä ja niistämisestä, käsihuuhteiden käytöstä sekä käsienpesupaikkojen riittävydestä. Myös wc-tilojen toiminta ja saippuan sekä käsipyyhkeiden riittävyys tulee varmistaa. Ohjeistuksia voidaan jakaa osallistujille etukäteen (Ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä eräiden tilojen käytössä). TV- ja elokuvatuotantojen kuvauspaikat ovat yleensä hyvissä ajoin selvillä, joten työryhmän, näyttelijöiden ja avustajien ohjeistaminen etukäteen on mahdollista.

On mahdollista, että koronavirus tarttuu myös kosketuksen kautta, vaikka koronavirukset eivät säily pinnoilla pitkiä aikoja. Siivousta tulisi tehostaa ja huolehtia

pintojen puhtaudesta. Siivouksessa käytetään heikosti emäksistä yleispuhdistusainetta ja saniteettitiloissa desinfiointiainetta. Siivouksen yhteydessä pyyhitään kosketuspinnat, kuten ovenkahvat, käsinojat, tasot ja pöydät, valokatkaisijat ja hanat vähintään päivittäin, mielellään useammin. Tiloissa, joissa on enemmän kävijöitä, suositellaan pintojen puhdistamista 2–4 tunnin välein. (Ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä eräiden tilojen käytössä.)

Jos tilaisuuteen osallistuneella todetaan koronavirustartunta, selvitetään, ovatko muut osallistujat altistuneet. Tartuntaketjun selvittäminen kuuluu kunnan tai sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaavalle lääkärille. Altistuneet jäljitetään ja asetetaan tarvittaessa tartuntatautilain mukaisesti karanteeniin. Jäljitystä helpottaa, jos tilaisuuden järjestäjällä on tiedot osallistujista. Tietosuojavaltuutettu on antanut ohjeita siitä, mitä asioita on otettava huomioon kerättyä henkilötietoja jäljittämistä varten. (Ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä eräiden tilojen käytössä.)

6.2.2 Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto

Analysoidut dokumentit ovat liiton omia tiedotteita ja juttuja, jotka löytyvät heidän internetsivuiltaan. (Teme 2021).

2. Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto Teme ry:n, Audiovisual Producers Finland – APFI ry:n, Suomen Journalistiliitto ry:n ja Suomen Näyttelijäliitto ry:n ohjeistus kuvauksissa koronaviruspandemian aikana noudettaviksi terveysturvatoimintaohjeiksi 10.9.2020

Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto Teme ry, Audiovisual Producers Finland – APFI ry, Suomen Journalistiliitto ry ja Suomen Näyttelijäliitto ry on koonnut kattavan ohjeiston TV- ja elokuvatuotantojen kuvauksiin. Ohjeistus on THL:n hyväksymä. (Teme 2021).

Ohjeistuksessa on yhteensä 24 kohtaa, joista ensimmäiset 14 käsittelevät kotimaisia tuotantoryhmiä ja heidän ohjeistuksiaan, ja seuraavat 9 Suomeen ulkomailta saapuvalla tuotantohenkilökunnalle osoitettuja erityisohjeita. Ohjeistus on saatavilla myös englanniksi ja se löytyy internetsivuilta löytyvän dokumentin lopusta PDF-muodossa.

Kotimaisten tuotantoryhmien ohjeistuksessa tuotantoyhtiöitä kehoitetaan ilmoittamaan selkeästi tuotantokohtaisen, työsuojelusta vastuussa olevan henkilön, johon työryhmän jäsenet voivat olla yhteydessä. Hän myös antaa tietoa ja toimintaohjeita sekä tekee päätöksiä työturvallisuuteen ja työryhmän turvallisuuteen liittyvissä asioissa. (Ohjeistus kuvauksissa koronaviruspandemian aikana noudettaviksi terveysturvatoimintaohjeiksi 10.9.2020.)

Työturvallisuuteen liittyvät asiat ilmoitetaan kaikille, myös ulkomailta saapuville tuotannossa työskenteleville henkilöille. Tuotantoon saapuvista, ulkomaalaisista työryhmän jäsenistä tulee ilmoittaa muulle työryhmälle. Kuvauspäiviä koskevat erityiset työsuojelutoimet tulee ilmoittaa työryhmälle ennen varsinaista kuvauspäivää. (Ohjeistus kuvauksissa koronaviruspandemian aikana noudettaviksi terveysturvatoimintaohjeiksi 10.9.2020.)

Tuotantoyhtiön tulee kartoittaa ne työryhmän jäsenet, jotka itse kuuluvat riskiryhmään, tai heidän kotitaloudessaan on riskiryhmään kuuluva henkilö. Riskiryhmään kuuluvia suositellaan ottamaan yhteyttä terveydenhuoltoon ja sen jälkeen yhdessä tuotannon vastuuhenkilön kanssa arvioidaan mahdollisia tarvittavia muutoksia työjärjestelyihin. (Ohjeistus kuvauksissa koronaviruspandemian aikana noudettaviksi terveysturvatoimintaohjeiksi 10.9.2020.)

Sairaspoissaoloa ja mahdollisia työpäivän aikana tapahtuvaa sairastumista koskevista säännöistä tulee informoida selkeästi. Flunssaoireisena tulee pysytellä kotona, kunnes oireet ovat hävinneet. Oma ilmoitus sairastumisesta on lähtökohteisesti riittävä, koronatartuntojen osalta noudatetaan lääkärin määräyksiä. (Ohjeistus kuvauksissa koronaviruspandemian aikana noudettaviksi terveysturvatoimintaohjeiksi 10.9.2020.)

Siirtymiä kuvauspaikoille suositellaan tehtäväksi omilla kulkuvälineillä ja työnte-koa porrastettavan niin, että kohtauksia kuvattaessa tilassa olisi mahdollisimman vähän ihmisiä. Ruoka toimitetaan kuvauspaikalle lähtökohtaisesti yksittäispakat-tuna, eikä ruoan jakeluun saa muodostua ruuhkaa. Työ- ja taukutilojen sekä työ-välineiden hygieenisyydestä huolehditaan jatkuvasti kuvauspäivien aikana. Jo-kainen pitää ensisijaisesti huolen omista työvälineistään ja muiden työvälineisiin ja -tarpeistoon koskemista tulee välttää. (Ohjeistus kuvauksissa koronaviruspan-demian aikana noudettaviksi terveysturvatoimintaohjeiksi 10.9.2020.)

Näyttelijöiden pukeutumisesta ja mikrofonien asettamisesta mainitaan, että näyt-telijät tekevät ne puvustajan ja äänihenkilön ohjeiden mukaisesti, ja tavaroiden säilytyksessä tulee huolehtia hygieenisyydestä. Tarpeellisesta suojauksesta tu-lee huolehtia myös maskissa ja kampaamossa, ja maskeerauksessa käytettävät työvälineet ja aineet tulee puhdistaa huolellisesti. (Ohjeistus kuvauksissa ko-ronaviruspandemian aikana noudettaviksi terveysturvatoimintaohjeiksi 10.9.2020.)

Intiimikohtausten kuvaamista tulee välttää, ja näyttelijällä on oikeus kieltäytyä lä-hikontaktista, esimerkiksi suutelemisesta. (Ohjeistus kuvauksissa koronavirus-pandemian aikana noudettaviksi terveysturvatoimintaohjeiksi 10.9.2020.)

Päätin jättää pois tästä analyysistä viimeiset 9 kohtaa, jotka koskivat ulkomailta Suomeen saapuvia työntekijöitä. (Ohjeistus kuvauksissa koronaviruspandemian aikana noudettaviksi terveysturvatoimintaohjeiksi 10.9.2020.)

3. Temen verkkolehti Meteli. Elina Lajunen: Elokuva- ja TV-alan koronavuosi.

Analysoitava dokumentti on Temen verkkolehti Metelin juttu, jossa Elina Lajunen haastattelee valaisija ja SET:n puheenjohtaja Matleena Kuuselaa, leikkaaja Ma-ria Haipusta ja elokuvaohjaaja Elina Oikaria heidän koronavuodestaan TV- ja elo-kuva-alalla. Juttu on julkaistu verkossa 10.8.2021. (Teme 2021).

TV- ja elokuvatuotantoja on voitu tehdä koronasta huolimatta, vaikka ensimmäisen aallon keväänä kuvaukset keskeytettiin. Kesän aikana kuvauksia jatkettiin erikoisjärjestelyin. (Elokuva- ja TV-alan koronavuosi.)

Matleena Kuusela oli kuvaamassa syksyllä 2020 Liettuassa vanhassa vankilassa. Koronaturvallisuustoimiin kuuluivat kasvomaskien käyttö ja kuumeen mitaus joka päivä töihin tullessa. Valoryhmän esimiehenä toiminut Kuusela kehotti valoteknikoita myös välttämään turhaa setissä oloa. (Elokuva- ja TV-alan koronavuosi.)

Haastattelun aikaan Kuusela työskenteli lasten TV-sarjassa. Valot rakennettiin valmiiksi viikossa studion kaltaisessa tilassa. Kuusela opetteli uuden valo-ohjelman käyttöä, sillä sarjan sisällä tapahtuu teatteriesitys ja valmiiksi rakennettuja valoja on helpompaa ohjata langattomasti ohjelman avulla. (Elokuva- ja TV-alan koronavuosi.)

Pandemia vaikutti myös alkuvuodesta 2021 kuvatun elokuvan kuvauksiin. Eniten vaikutusta Kuusela mainitsee olleen avustajamääriin, mikä asetti haasteita joukkokohtausten tekemiselle. Myös yksityisasuntoihin oli vaikeampaa päästä kuvaamaan. Seuraavaa, syksyllä kuvattavaa elokuvaa varten osa lavasteista rakennetaan studio-olosuhteisiin, jos tautitilanne vaikka pahentuisi merkittävästi. (Elokuva- ja TV-alan koronavuosi.)

Kuusela kertoo myös zone-ajattelusta, jota elokuva-alallakin on käytetty pandemian aikana. Siinä ihmiset jaetaan zoneihin sen mukaan, kuinka lähellä työryhmän jäsenet ovat toisiaan fyysisesti tai ovatko he näyttelijöiden välittömässä läheisyydessä. Koronaturvallisuustoimet voivat joskus vähän hidastaa työtahtia normaaliin tilanteeseen verrattuna. Se aika on kuitenkin otettava, jotta riskit saadaan minimoitua ja kuvaukset saadaan pidettyä käynnissä koronasta huolimatta. (Elokuva- ja TV-alan koronavuosi.)

Leikkaaja Maria Haipus leikkaa mm. Sohvaperunat -sarjaa, josta korona-aikana on ilmestynyt jo kolme tuotantokautta. Iso toimistotila on jaettu niin, että vain he, joiden täytyy työskennellä yhdessä, ovat lähekkäin. Leikkaus on ryhmätyötä ja

tapahtuu pareittain. Käsikirjoittaja ja leikkaaja ovat toistensa lähikontaktit, ja saavat tarvittaessa olla lähekkäin, mutta silloinkin pidetään kasvomaskeja. (Elokuva- ja TV-alan koronavuosi.)

Haipus kertoo, että Sohvaperunoita kuvatessa, Sohvaperunoiden luokse menevät vain toimittaja, kuvaaja ja äänittäjä, eli ENG-porukka. ENG, *Electronic News Gathering*, tulee uutismaailmasta, kun uutispaikalle menee vain pieni ryhmä. ENG-porukka ei tapaa toimistorukan kanssa ja jos on pakko, niin se tapahtuu etäältä ja kasvomaskeiden kanssa. Ryhmäkoteja ja vanhusten tiloja ei kuvata lainkaan. (Elokuva- ja TV-alan koronavuosi.)

Haipus kertoo, että hänen työolosuhteensa ovat parantuneet huomattavasti koronan ansiosta, koska etätöiden vuoksi toimistolle tuli paljon tilaa. Koronan myötä myös työtahti on rauhoittunut. (Elokuva- ja TV-alan koronavuosi.)

Haipus kertoo asennemuutoksesta työntekijöiden hyvinvointia ja työterveyttä kohtaan. Sairastumiseen suhtaudutaan vakavammin, se otetaan huomioon, ja syyllisyyden tunteminen sairastamisesta on vähentynyt. (Elokuva- ja TV-alan koronavuosi.)

Elokuvaohjaaja Elina Oikari sanoo korona-ajan olleen käännekohta. Pitkään paikallaan olleet rahoitusprosessit ovat alkaneet vähitellen avautua, ja hän sai ensimmäisen pitkän henkilökohtaisen apurahan, jonka avulla hän pystyi rauhassa työstämään lyhytelokuvan käsikirjoitusta dramaturgin kanssa. Pandemian negatiivisia vaikutuksia Oikari kertoo olleen lähinnä elokuvafestivaalien peruuntuminen tai muuttuminen online-tapahtumiksi. (Elokuva- ja TV-alan koronavuosi.)

6.2.3 Suomen Journalistiliitto

Analysoitava dokumentti on Suomen Journalistiliiton juttu, joka on julkaistu heidän internettisivuillaan. (www.journalistiliitto.fi).

4. Suomen Journalistiliitto: Elokuva- ja TV-tuotantoala tuottanut sisältöä suomalaisille myös korona-aikana.

Suomen Journalistiliiton uutisessa 7.5.2021 kerrotaan Suomen TV- ja elokuva-tuotantojen pystyneen vastaamaan isoon kysyntään huolimatta pandemiasta, jonka aikana suoratoistopalveluiden kysyntä on kasvanut. (Suomen Journalistiliitto 2021).

Keväällä pandemian alkuvaiheessa 2020 työt pysähtyivät, osa tuotannoista siirrettiin syksyyn ja osa peruttiin. Osa tuotannoista pystyttiin toteuttamaan vaihtoehtoisin keinoin siirtämällä kaikki mahdolliset työt etätyöksi ja kuvausvaiheen suojautumis- ja turvajärjestelyt suunniteltiin huolellisesti. Osan korona-ajan uusista käytännöistä arvellaan jäävän pysyviksi, esimerkiksi matkustamisen arvelaan vähenevän. (Elokuva- ja TV-tuotantoala tuottanut sisältöä suomalaisille myös korona-aikana.)

Journalistiliitto, Palvelualojen työnantajat Palta ja Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto Teme ovat toteuttaneet viime syksystä saakka yhteistä hanketta, jolla pyritään luomaan yhteistä tilannekuvaa elokuva- ja tv-alalla tehtävän työn tulevaisuuden näkymistä ja alalla tehtävän työn muuttumisen edellyttämistä tarpeista. Hankkeen osana liitot ovat teettäneet alan tekijöille ja työnantajille suunnatun haastattelututkimuksen, jossa on selvitetty mm. globaalin koronapandemian vaikutuksia. (Elokuva- ja TV-tuotantoala tuottanut sisältöä suomalaisille myös korona-aikana.)

Uutista varten haastateltu Paltan toimialapäällikkö Anu Sajavaara sanoo, että useat vastaajat korostivat sitä, että tuotannoissa tarvitaan aina suunnitelma B, eli jatkossa on mietittävä vaihtoehtoisia tapoja toteuttaa suunniteltu tuotanto. (Elokuva- ja TV-tuotantoala tuottanut sisältöä suomalaisille myös korona-aikana.)

Pandemian rajoituksista johtuvat muutokset ja osin työn murroksesta aiheutuvat akuutit osaamistarpeet ovat johtaneet akuuttiin tarpeeseen projektitaitojen ja -johtamisen kehittämiselle, mukaan lukien itsensä johtaminen ja tiimityöskentelytaidot. (Elokuva- ja TV-tuotantoala tuottanut sisältöä suomalaisille myös korona-aikana.)

6.2.4 Työterveyslaitos

Analysoidut dokumentit ovat Työterveyslaitoksen toimintaohjeita työnantajille koronaviruspandemiaan varautumiseksi ja ne löytyvät kokonaisuudessaan heidän nettisivuiltaan. (www.ttl.fi).

5. Yleisohje ja toimenpidesuosituksset työnantajille.

Työterveyslaitoksen toimintaohje työnantajille koronaviruspandemiaan varautumiseksi ja virustartuntojen vahingollisten vaikutusten vähentämiseksi on päivitetty 3.9.2021 ja päivitetään edelleen tilanteen muuttuessa. (Työterveyslaitos 2021).

Työpaikat ja yhteiskunta pysyvät toimintakunnossa vain, jos COVID-19-tartunnat ehkäistään, selvitetään ja jäljitetään. Työntekijä, jolla on oireita, kehoitetaan tekemään oireiden arviointi internetin Omaolo-palvelussa tai soittamaan terveystuoltoon, josta tarvittaessa ohjataan näytteenottoon. Sairastuneiden tunnistuksesta seuraa terveydenhuollon toimijoiden tekemä selvittämisen ja jäljittämisen ketju, joka voi johtaa työntekijöiden karanteeneihin. Työnantajan tulisi suositella myös Koronavilkun käyttöä työntekijöille, jolloin tartuntojen jäljittäminen on nopeampaa. (Yleisohje ja toimenpidesuosituksset työnantajille.)

Työpaikoille suositellaan perustettavan ryhmä, joka ottaa vastuun COVID-19-tartuntojen torjuntatoimiin ja epidemian aiheuttamien muutosten hallintaan. (Yleisohje ja toimenpidesuosituksset työnantajille.)

Ryhmän tehtävä on koordinoita varautumista ja viestintää työntekijöille, pitää suunnitelma ajan tasalla ja antaa tarvittaessa ohjeita työjärjestelyihin, siivoukseen, suojautumiseen, sairastapauksiin, yhteiskunnan rajoitustoimenpiteiden vaikutuksiin liittyen. Ryhmä seuraa yleistä tilannetta ja Valtioneuvoston, STM:n, muiden ministeriöiden, AVI:n, THL:n ja Työterveyslaitoksen ohjeita sekä arvioi erilaisten skenaarioiden, kuten karanteenien vaikutusta toimintaan. (Yleisohje ja toimenpidesuosituksset työnantajille.)

Työturvallisuuslain mukaan työnantaja vastaa työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä. Kun olosuhteet muuttuvat, pitää päivittää riskien arviointia ja arvioida muutosten merkitys. (Yleisohje ja toimenpidesuositukset työnantajille.)

Ensisijaiset torjuntatoimet pandemian aikana ovat töiden järjestäminen uudella tavalla, turvaväleistä, hygieniasta ja hyvästä ilmanvaihdosta huolehtiminen. Vasta näiden toimien jälkeen on syytä harkita suojainten ja kasvomaskien käyttöä. (Yleisohje ja toimenpidesuositukset työnantajille.)

Työntekijät tulee perehdyttää uusiin tehtäviin ja varmistaa riittävä osaaminen, ja ohjeiden mukaan toimimista tulee valvoa. Myös fyysisestä ja henkisestä jaksamisesta on huolehdittava näinä poikkeuksellisina aikoina. (Yleisohje ja toimenpidesuositukset työnantajille.)

Työantajan tulee varmistaa, että työpaikka on puhdas ja hygieeninen, sillä epähygieeniset pinnat ovat terveysriski ja siivoustoimet auttavat ehkäisemään myös muita tartuntatauteja, kuten kausi-influenssaa ja vatsatauteja. (Yleisohje ja toimenpidesuositukset työnantajille.)

Yhteisessä käytössä olevia työvälineitä tulee puhdistaa säännöllisesti, ja puhdistusvälineitä ja -aineita tulee olla helposti saatavilla. Laittevalmistajilta ja -toimittajilta kannattaa pyytää ohjeet puhdistamiseen. (Yleisohje ja toimenpidesuositukset työnantajille.)

Ilmanvaihtojärjestelmissä ei suositella palautusilman käyttöä pandemian aikana, tai suodatustason tulee olla korkea. (Yleisohje ja toimenpidesuositukset työnantajille.)

Työantajan tulee varmistaa, että kaikilla työpaikalla kävijöillä on mahdollisuus käsienpesuun, myös yhteistyökumppaneilla ja alihankkijoilla. Jos käsienpesu ei ole mahdollista, suositellaan alkoholipitoista käsihuuhdetta. Käyttelyä tulee edelleen välttää. (Yleisohje ja toimenpidesuositukset työnantajille.)

Etätyö on tehokas keino vähentää tartuntoja. Hallitus suosittelee siirtymistä etätyöhön työtehtävien niin salliessa, jos alueella tartuntojen määrät nousevat. Etätyössä työskentelevien työn sujuminen, työn mielekkyys ja työntekijöiden jakaminen pitää pystyä varmistamaan. (Yleisohje ja toimenpidesuositukset työnantajille.)

Työantajan kannattaa rajoittaa työpaikan tilaisuuksia ja suosia verkkokokouksia. Työpaikalla kokoontumisista päättää työnantaja riskiarvionsa perusteella. Välttämättömissä kokouksissa tulee pitää huoli turvaväleistä, kasvomaskien käytöstä, käsienpesusta sekä käsihuuhteiden käytöstä. Osallistujamäärää rajoitetaan ja voimakasta äänenkäyttöä ei sallita. (Yleisohje ja toimenpidesuositukset työnantajille.)

Kokousterien ilmanvaihdosta tulee huolehtia ja tilan antaa tuulettua hyvin ennen seuraavaa kokousta. Suositellaan, että tilassa ilman tulisi vaihtua ainakin kerran ennen seuraavaan ryhmän saapumista. Kiinteistöhuollolla on tiedot koneellisista ilmanvaihtojärjestelmistä ja niiden mitoituksista. Myös ikkunoita avaamalla tehtävä ristituuletus on yleensä tehokas tapa, mikäli tämä on mahdollista ilmanvaihdon toimintatavan ja tiloissa tehtävän toiminnan kannalta. (Yleisohje ja toimenpidesuositukset työnantajille.)

Työntekoa ja taukoja sekä ruokailua tulisi porrastaa työntekijäryhmittäin, jonoja välttää ja pyrkiä pitämään kahden metrin turvavälejä kaikissa tiloissa, joissa on yhtä aikaa useampi ihminen kerrallaan. Riskinarvioon perustuvaa määräystä kasvomaskien käytöstä kehoitetaan harkitsemaan tilanteissa, joissa työntekijät kohtaavat toisensa. (Yleisohje ja toimenpidesuositukset työnantajille.)

Työnantajan velvollisuus on arvioida, onko työntekijän käytettävä henkilösuojaimia tai kasvomaskeja työssään. Ensisijaisesti turvallisuuden varmistamiseksi on käytettävä teknisiä toimia ja työjärjestelyjä. Arvioitaessa suojaamisen tarvetta on otettava huomioon alueellinen tartuntatilanne. Jos työnantaja katsoo suojauk-

sen tarpeelliseksi, on hänen hankittava suojaruusteet ja valvottava niiden oikeaoppista käyttöä. Työntekijällä puolestaan on velvollisuus käyttää työnantajan antamia suojaruusteita. (Yleisohje ja toimenpidesuositukset työnantajille.)

Paras tapa suojautua koronavirusta vastaan on rokottautuminen. Työnantaja voi suositella rokotteen ottamista ja mikäli työntekijän on vaikeaa käydä rokotuksessa vapaa-ajalla, on työnantajan annettava siihen työaika. Ensisijaisia riskinhallintatoimia ovat työn järjestäminen turvallisesti, turvaväleistä, hygieniasta ja ilmanvaihdosta huolehtiminen. (Yleisohje ja toimenpidesuositukset työnantajille.)

Henkilösuojaimeja ovat mm. hengityssuojaimekset (FFP1, FFP2 ja FFP3) ja kasvovisiirit. Työnantaja voi hankkia työntekijöille myös kirurgisia kasvomaskeja ja velvoittaa heitä käyttämään niitä. Kasvomaskeja voidaan tarvita tilanteissa, joissa turvavälejä ei voida pitää. Kasvomaskit voivat olla kankaisia tai kertakäyttöisiä, kirurgiset suu-nenäsuojaimet ovat myös testattuja käyttöturvallisuuden ja tehokkuuden osalta. Työnantajan on varmistettava, että työntekijällä on edellytykset käyttää suojaimeja oikein työssään. Työympäristön kuumuus, iän tuomat fysiologiset muutokset sekä hengitystie-, sydän- ja verenkiertosairaudet voivat vaikeuttaa kasvomaskeiden käyttöä. (Yleisohje ja toimenpidesuositukset työnantajille.)

Terveystarkastus voi tehdä terveystarkastuksen ja määrittää, voiko työntekijältä edellyttää suojaimeiden käyttöä. Jos ei, turvallisuudesta on huolehdittava muiden järjestelyiden avulla. Turvallisuudesta ei joka tapauksessa voi tinkiä. (Yleisohje ja toimenpidesuositukset työnantajille.)

Jos työnantaja kehottaa työntekijöitä käyttämään kasvomaskeja, niiden riittävästä on huolehdittava. Aina, kun kasvomaski otetaan pois, tulee tilalle saada uusi. Kädet täytyy pystyä puhdistamaan ennen, välissä ja jälkeen kasvomaskeiden vaihtamisen. (Yleisohje ja toimenpidesuositukset työnantajille.)

Riskiryhmään kuuluvan työntekijän kohdalla voidaan yhdessä työterveyshuollon kanssa neuvotella ja sopia mahdollisista muutoksista ja järjestelyistä tai työtehtävistä. (Yleisohje ja toimenpidesuositukset työnantajille.)

Jos työntekijä saa COVID-19- tartunnan on suositeltavaa, että hän kertoo siitä työnantajalleen, vaikka hänellä ei ole velvollisuutta kertoa terveydentilaansa liittyvää tietoa. Kertominen mahdollistaa työnantajan huolehtimisen muiden turvallisuudesta työpaikalla ja siten täyttämään työturvallisuuslain mukaiset velvoitteet. (Yleisohje ja toimenpidesuosituksset työnantajille.)

Jos työntekijällä todetaan koronavirustartunta, tartuntatautilääkäri ja hoitava taho ohjeistavat jatkotoimenpiteissä. Tartuntaepäilyssä ensisijainen toimenpide on etätöön järjestäminen, jos se on mahdollista. (Yleisohje ja toimenpidesuosituksset työnantajille.)

Kun työntekijällä on COVID-19- tautiin viittaavia oireita, hänellä on oltava mahdollisuus päästä koronatestiin. Työpaikalla kannattaa ottaa käyttöön myös oma ilmoitus sairaudesta. Työterveyslaitos tukee Elinkeinoelämän Keskusliiton EK:n suositusta ”oma ilmoitus esimiehelle”-käytännöstä pandemian aikana. Tällöin työntekijä voi jäädä sairastamaan kotiin 3–7 päiväksi ilman lääkärin todistusta. (Yleisohje ja toimenpidesuosituksset työnantajille.)

Työpaikalla voidaan laatia ohjeistus myös matkustamisesta, etteivät työntekijät altista itseään turhaan. Työpaikalla voidaan edellyttää annettujen matkustusohjeiden noudattamista. (Yleisohje ja toimenpidesuosituksset työnantajille.)

6. Ohje työpaikoille COVID-19-riskinarvioinnin tekemiseen.

Ohjeistus työpaikoille COVID-19-riskinarvion tekemiseen on julkaistu Työterveyslaitoksen sivuilla 28.8.2020, sitä on päivitetty viimeksi 17.8.2021, ja päivitetään tilanteen muuttuessa. (Työterveyslaitos 2021).

COVID-19 taudin aiheuttava koronavirus, SARS-CoV-2, luokitellaan biologisiin vaaratekijöihin. Niihin kuuluvat bakteerit, virukset, hiiva- ja homesienet sekä loiset. Tavoitteena on auttaa työpaikkoja arvioimaan, missä tilanteessa voi olla riski taudin leviämiseksi ja millaisilla keinoilla riskiä voidaan vähentää. (Ohje työpaikoille COVID-19-riskinarvioinnin tekemiseen.)

Jos työpaikan toimintaan liittyy riski altistua koronavirustartunnalle, on silloin työnantajan velvollisuus määrittää altistumisen todennäköisyys, luonne, määrä ja kesto. Näiden arvioiden pohjalta voidaan arvioida riskin suuruutta ja suunnitella ja toteuttaa tarvittavia toimenpiteitä. Toimenpiteiden tavoitteena on pienentää riskejä hyväksyttäväksi, COVID-19:n tapauksessa tavoitteena on oltava nolla tartuntaa. (Ohje työpaikoille COVID-19-riskinarvioinnin tekemiseen.)

COVID-19-tartunnan riskin todennäköisyyttä voi arvioida vastaamalla seuraaviin kysymyksiin:

Onko tunnistettu työpaikkaan liittyviä tartuntoja?
Sijaitseeko työpaikka alueella, jolla on havaittuja koronartuntoja viimeisen kahden viikon aikana?
Onko työpaikkanne alueella, jossa ei ole paljon tartuntoja, mutta työpaikallanne on ihmisiä alueilta, joilla tartuntoja on paljon?
Onko työpaikalla mahdollonta järjestää (esim. tilaratkaisuin, työajan jaksotuksilla, etätyöllä) olosuhteet sellaisiksi, että voitte säilyttää yli 2 metrin turvavälit työssä?
Kohtaavatko työntekijät toisia henkilöitä siten, että turvaväliä (yli 2 m) ei voida pitää?
Voiko töihin tulla flunssaisena tai ennen kuin tiedetään flunssaoireisen koronatestin tuloksia?
Voivatko toisen henkilön hengitystie-eritteet joutua työntekijän kasvoille?
Kuuluuko työhön voimakasta äänenkäyttöä tai toimintaa, joka mahdollistaa pisaroiden leviämisen normaalipuhetta kauemmaksi?
Onko työntekijät mahdollonta jakaa ryhmiin niin, että ryhmät pysyisivät töissä ja tauoilla erillään?
Onko työntekijöiden liikuttava työhön liittyen olosuhteissa, joita THL:n maskisuositus koskee? Esimerkiksi matkustettava työn vuoksi julkisilla liikennevälineillä?

Onko työntekijöiden oltava työpaikalla töiden tekemiseksi eli ei ole mahdollisuutta etätöihin?
Järjestetäänkö kokoukset tai tauot tiloissa, joissa osallistujat tapaavat toisensa kasvotusten?
Jääkö hygienian taso työpaikalla heikoksi?
Onko ilmanvaihto heikkotehoinen?
Onko työntekijöiden matkustettava ulkomailla?
Puuttuvatko työpaikaltanne matkustamista ja ulkomailta tulevia koskevat ohjeet?
Onko työntekijöissä kotinsa ulkopuolella, yhteisissä asunnoissa tai huoneissa väliaikaisesti asuvia henkilöitä? Vaihtuuko yhdessä asuvien kokoonpano usein?
Onko työpaikalla käytäntö, että nk. riskimaista palaavia työntekijöitä ei veloiteta pysymään omaehtoisessa karanteenissa?
Onko työssä pölyisiä työvaiheita, jotka lisäävät tarvetta aivastaa ja yskiä?
Käytetäänkö työssä yhteisiä työvälineitä, joita ei voida puhdistaa käyttäjien välillä?
Onko työpaikalla jätetty tunnistamatta työterveyshuollon tai hoitavan lääkärin tuella riskiryhmiin kuuluvat tai jätetty järjestämättä heidän työnsä siten, että he eivät altistu koronavirukselle työssä?

Taulukko 2. Ohje työpaikoille COVID-19-riskinarvioinnin tekemiseen

Mitä useampaan vastaat ”kyllä”, sitä suurempi riski työpaikalla on. Mikäli merkittäviä todennäköisyyksiä altistumiselle ei löydy, riittää hygieniasta, turvaväleistä ja hyvästä ilmanvaihdosta huolehtiminen sekä oireisen työntekijän ohjaaminen terveydenhuoltoon. (Ohje työpaikoille COVID-19-riskinarvioinnin tekemiseen.)

Tunnistetut riskit tulisi poistaa organisatorisilla tai teknisillä toimenpiteillä. Jos etätöiden, työaika tai -tilajärjestelyiden kautta ei saavuteta hyväksyttävää riskitasoa, voidaan ottaa muut suojaimet, kuten kasvomaskeja tai hengityssuojaimet käyttöön. Kasvomaskoja käyttäessä tulee huomioida, ettei käyttö johda turvavälien tai yleisen hygienian heikentymiseen. (Ohje työpaikoille COVID-19-riskinarvioinnin tekemiseen.)

Kasvomaskilla suojataan muita pisara-altistumiselta, hengityssuojain (FFP2, FFP3) suojaa myös sen käyttäjää. Hengityssuojaimia voidaan harkita käytettäväksi erityisesti korkeamman riskin tilanteessa, jossa erityisesti maskin käyttäjää halutaan suojata. (Ohje työpaikoille COVID-19-riskinarvioinnin tekemiseen.)

Jos työnantaja määrää maskit tai hengityssuojaimet käyttöön, tulee hankkia niitä riittävästi työntekijöiden saataville, kouluttaa työntekijät ja valvoa maskien ja hengityssuojainten asianmukaista käyttöä. Työntekijöiden on noudatettava työnantajan määräystä. Työnantajan on kuitenkin otettava huomioon tilanteet, joissa yksittäinen työntekijä ei voi maskia käyttää esimerkiksi sairauden vuoksi. (Ohje työpaikoille COVID-19-riskinarvioinnin tekemiseen.)

Työntekijät, jotka ovat saaneet yhden tai kaksi koronarokotusta, työhön liittyviä rajoituksia voidaan tarvittaessa vähentää, jos sen katsotaan riskiarvioinnissa olevan turvallista. Rokotus ei kuitenkaan vapauta työntekijöitä määräyksestä käyttää kasvomasseja, sillä rokote ei estä mahdollista virusta leviämistä. (Ohje työpaikoille COVID-19-riskinarvioinnin tekemiseen.)

6.2.5 Helsinki-filmi Oy

Tätä opinnäytetyötä varten sain tilaajataholta heidän sisäisiä koronaohjeistuksiin ja dokumenttejaan analysoitavaksi. Dokumentit eivät ole julkisia, joten niihin ei ole saatavilla linkkejä, kuten muihin tässä opinnäytetyössä käytettyihin dokumentteihin.

Analysoitavia dokumentteja on yhteensä viisi, joista kaksi on englanninkielisiä.

Yleisissä ohjeistuksissa Helsinki-Filmi Oy tekee hyvin selväksi sen, että viruksen leviäminen kuvauksissa ja työryhmässä on vaarallista niin ihmisten terveyden kuin koko projektin kannalta. (Helsinki-Filmi Oy.)

Ohjeistuksissa nimetään selkeästi henkilö, johon työryhmän jäsenet voivat olla yhteydessä, mikäli kysyttävää tai ongelmia ilmenee. Yleisesti ihmisiä pyydetään ottamaan huomioon ainakin turvavälien pitäminen, hyvä hygienia ja käyttämään

kasvomaskeja, erityisesti silloin, kun turvavälejä ei voida pitää. Erityishuomiota tulee kiinnittää työntekijöiden lukumäärään kuvauspaikalla sekä matkustettaessa julkisilla kulkuvälineillä töihin tai kotiin, tulisi käyttää kasvomaskeja. (Helsinki-Filmi Oy.)

Työpaikalla tervehditään koronaturvallisesti, eli ei kätellä eikä halaila. (Helsinki-Filmi Oy.)

Ohjeistuksessa annetaan selkeät ohjeet kasvomaskin käytölle: kuinka maskia käytetään, millaista maskia käytetään, milloin maskia käytetään. Ohjeessa on myös selkeät muistutukset siitä, että maskiin ei tule koskea, ellei sitä ole vaihtamassa uuteen, ja maskin ei kuulu olla esimerkiksi leuan alla. (Helsinki-Filmi Oy.)

Myös käsienpesuun on annettu selkeät ohjeet siitä, milloin ja kuinka ja myös muistutukset siitä, että jos käsiä ei pääse pesemään, tulee käyttää käsihuuhdetta. Aivastaessa tai yskiessä suu ja nenä tulee suojata nenäliinalla tai hihalla, ei käsillä. Kädet tulee kuitenkin pestä huolellisesti yskimisen tai aivastamisen jälkeen ja nenäliina heittää roskikseen. Lisäksi työntekijöitä pyydetään käyttämään käsi-neitä aina, kun se on työnteon kannalta mahdollista. (Helsinki-Filmi Oy.)

Ohjeistuksissa annetaan myös lisäohjeita kuvauspaikalla työskentelyyn yleisellä tasolla. Ruuhkia tulee välttää, eri osastojen tulee porrastaa työskentelyä niin paljon kuin mahdollista sekä muistutetaan jokaisen vastuusta huolehtia omista työvälineistä ja niiden hygieenisyydestä. Toisten työvälineisiin ei saa koskea. (Helsinki-Filmi Oy.)

Jos työntekijällä ilmenee lievimpiäkin flunssan oireita, töihin ei saa missään nimessä tulla. Jos työntekijä on altistunut virukselle, siitä pyydetään ilmoittamaan välittömästi. Työntekijää kehoitetaan hakeutumaan koronatestiin, jos hän epäilee altistumista tai saa COVID-19-tautiin viittaavia, lieviäkin oireita. Työntekijän tulee tällöin jäädä kotiin, eikä tulla työpaikalle altistamaan muita. Ohjeistuksessa on annettu myös puhelinnumerot sekä selkeät tiedot siitä, kenelle sairastumisesta tulee ilmoittaa ja minne voi hakeutua hoitoon. (Helsinki-Filmi Oy.)

Kaikkia tuotannossa työskenteleviä muistutetaan myös vastuullisesta käyttäytymisestä työpaikan ulkopuolella. (Helsinki-Filmi Oy.)

6.2.6 Yhteenveto

Tilajataholla on selvästi kattavat ohjeistukset koronaturvallista kuvauspaikkaa varten. Tietoa ja ohjeistuksia on kerätty yleisistä dokumenteista, lakien ja viranomais määräysten pohjalta, ja niistä on onnistuttu luomaan selkeät ohjeet työryhmille. Ohjeistuksissa määrätään, kuinka työpaikalla toimitaan ja muistutetaan yksilön vastuusta sekä työ- että vapaa-ajalla.

Pandemian aikana erilaisia ohjeistuksia ja määräyksiä on tuotettu valtavat määrät, ja suurin osa onkin toistensa toistoa, eikä tiedon etsimiseen tarvitse käyttää valtavasti aikaa. Yleiset ohjeistukset turvallisuudesta ja koronaviruksen torjumisesta ovat pitkälti samat kaikille ja ohjeet mukailevat toisiaan dokumentista toiseen.

Kaikissa analysoitavana olleissa dokumenteissa toistuivat samat turvallisuusohjeet, joilla ensisijaisesti voidaan torjua tartuntatauteja: etäisyys muihin, käsienpesu -ja desinfiointi, siivous, turhien kontaktien välttäminen sekä kasvomaskien käyttö. Sairastuessa pitää pysyä kotona, käydä testeissä ja palata töihin vasta, kun oireet ovat hävinneet. Koronatartunnan saaneet jäävät viranomaisohjeiden mukaisesti eristyksiin viranomaisen määräämiksi ajaksi.

Työnantajille suunnatuissa ohjeistuksissa korostettiin sitä, että työnantajalla on velvollisuus huolehtia työntekijöiden turvallisuudesta, ensisijaisesti muilla tavoin kuin määräämällä ihmiset käyttämään kasvo- tai hengityssuojaimia. Työpaikoilla viruksen leviämistä voidaan estää vähentämällä työntekijöiden määrää samassa tilassa, esimerkiksi porrastamalla työaikoja ja vuorottelemalla etä- ja toimistopäiviä. Turvallisuutta voidaan lisätä myös tilaratkaisuilla, esimerkiksi rakentamalla väliseiniä, sermejä ja pleksejä.

Jos työnantaja määrää työntekijät käyttämään kasvo- ja hengityssuojaimia, työnantajan tulee hankkia ne ja varmistaa, että niitä on riittävästi tarjolla kaikille. Suojainten oikeaoppinen käyttö pitää varmistaa kouluttamalla työntekijöitä ja valvoa, että suojaimia myös käytetään oikein. Työntekijän velvollisuus on noudattaa työnantajan määräyksiä. Työntekijän ei tarvitse käyttää kasvo- ja hengityssuojaimia esimerkiksi sairauden vuoksi. Tällaisissa poikkeustilanteissa ratkaisua voidaan miettiä työterveyshuollon kanssa yhdessä ja siten taata kaikkien turvallisuus työpaikalla.

Joka tapauksessa, työpaikan turvallisuudesta ei saa tinkiä. Sen lisäksi, että työnantajan tulee huolehtia työntekijöiden terveydestä, tulee myös huolehtia työntekijöiden muusta jaksamisesta, työn sujuvuudesta ja mielekkyydestä.

7 Kehittämisehdotukset

Opinnäytetyön aikana tehdystä analyysistä ja kyselyn tuloksista pystyin johtamaan tilaajataholle kehittämisehdotuksen terveysturvallisen kuvausympäristön saavuttamiseksi. (Liite 3.)

Kehittämisehdotus on kolmetoistasivuinen ohjeistus, jossa avataan terveysturvallisen kuvauspaikan tärkeimpiä avainkohtia.

Ohjeistuksessa painotetaan sitä, että sen tarkoitus on helpottaa ja yksinkertaistaa tulevaisuuden tuotantojen työmäärää terveysturvallisuusasioissa. Ohjeistuksessa puhutaan syystä nimenomaan terveysturvallisuudesta, vaikka se onkin koostettu koronaturvallisuuteen liittyvästä materiaalista. Koronapandemia on kestänyt jo pitkään ja kansalaisten rokotekattavuuden vuoksi syksyllä 2021 on alettu purkamaan rajoituksia hiljalleen. Vähitellen normaaliin palaava yhteiskunta ei toivottavasti pian enää kaipaa koronaohjeistuksia, mutta ohjeistuksia tulevaisuuden tartuntatauteja vastaan kyllä. Ohjeistuksen alkuperäinen tarkoitus olikin parantaa valmiuksia ja ennaltaehkäistä herkästi leviäviä tartuntatauteja työpaikalla ja koota pandemian aikana opitut asiat yhteen paikkaan.

7.1 Ohjeistus

Porras 1.	Porras 2.	Porras 3.
Ei kausi-influenssaa. • Pintojen puhdistus pari kertaa päivässä • Muistutus: Käsihygieniä (pesu ja käsihuuhteet) • Huolehditaan tilojen tuulettamisesta ja ilmanvaihdosta • Muistutus: Ei kipeänä töihin	Influenssakausi alkamassa. • Pintojen tehostettu puhdistaminen • Muistutus: Käsihygieniä (pesu ja käsihuuhteet) • Huolehditaan tilojen tuulettamisesta ja ilmanvaihdosta tehostetusti • Vältetään ruuhkia ja jonoja • Kasvomaskit, jos paljon ihmisiä samassa tilassa • Muistutus: Ei kipeänä töihin	Influenssakausi. • Pintojen tehostettu puhdistaminen useamman kerran päivässä • Muistutus: Käsihygieniä (pesu ja käsihuuhteet) • Huolehditaan tilojen tuulettamisesta ja ilmanvaihdosta tehostetusti • Vältetään ruuhkia ja jonoja • Kasvomaskit sisätiloissa • Porrastetaan ruokailut, jos mahdollista • Muistutus: Ei kipeänä töihin • Kuumeen mittaus ennen töiden alkamista

Ohjeistuksessa on viisiportainen ”tee ainakin nämä”-taulukko. Taulukossa on määritelty vaaran suuruus. Ensimmäiset kolme porrasta ovat tavallisen flunssakauden varalle: ei kausi-influenssaa, influenssakausi alkamassa, influenssakausi.

Seuraavat kaksi, portaat neljä ja viisi, ovat tavallista influenssakautta vakavampia aikoja varten: tavallista pahempi kausi-influenssa tai epidemian tai pandemian kiihtymisvaihe, epidemia tai pandemia.

Porras 4.	Porras 5.
Tavallista pahempi kausi-influenssa tai epidemian tai pandemian kiihtymisvaihe. • Pintojen tehostettu puhdistaminen • Muistutus: Käsihygieniä (pesu ja käsihuuhteet) • Jaetaan tiloja eri tuotantoryhmille ja osoitetaan heille erilliset saniteettitilat, jos mahdollista • Huolehditaan tilojen tuulettamisesta ja ilmanvaihdosta tehostetusti • Vältetään ruuhkia ja jonoja • Kasvomaskit sisätiloissa • Porrastetaan ruokailut, ruoka jaetaan yksittäispakattuna • Porrastetaan kuvauspaikan rakentaminen, niin paljon kuin mahdollista • Setissä vain välttämättömät henkilöt • Vältetään kerääntymistä samaan tilaan • Muistetaan vastuullinen toiminta myös vapaa-ajalla ja työmatkalla • Muistutus: Ei kipeänä töihin • Kuumeen mittaus ennen töiden alkamista	Epidemia tai pandemia. • Toimitaan samoin, kuin portaassa neljä, mutta sen lisäksi seurataan alueellisia ja valtakunnallisia viranomaisohjeistuksia • Näyttelijöiden pukeminen ja mikitys puvustajan ja äänihenkilön ohjeiden mukaisesti • Tehostetaan kaikkea siivousta ja tiedotusta • Muistutetaan edelleen käsihygieniasta ja vastuullisuudesta vapaa-ajalla sekä työmatkan aikana

Mitä pidemmälle portaikossa etenee, sitä tiukempia turvallisuustoimia siinä ehdotetaan.

Influenssakauden ulkopuolella ehdotetaan pintojen puhdistamista pari kertaa päivässä, käsihygieniasta muistuttamista (pesu ja käsihuuhteet), huolehtimaan tilojen tuulettamisesta ja ilmanvaihdosta sekä siitä, että kipeänä ei saisi tulla töihin.

Alkavalla influenssakaudella aiemman portaan toimia tehostetaan, ja sen lisäksi vältetään ruuhkia ja jonoja ja käytetään tarvittaessa kasvomaskeja sisätiloissa.

Influenssakaudella toimia kiristetään entisestään. Pintoja tulisi puhdistaa useasti päivässä, tehostetaan tuulettamista ja ilmanvaihtoa, vältetään jonoja ja ruuhkia, käytetään kasvomaskeja sisätiloissa, porrastetaan ruokailut mahdollisuuksien mukaan ja korostetaan, että töihin ei saisi tulla edes hieman kipeänä.

Seuraavat kaksi porrasta ovat enemmän tavallista pahemmalle flunssakaudelle, epidemian tai pandemian kiihtymisvaiheeseen ja epidemian tai pandemian aikaan. Siinä on siten paljon samoja elementtejä kuin korona-ajan rajoituksissa.

Portaassa neljä puhutaan edelleen pintojen tehostetusta puhdistamisesta, käsihygienian korostamisesta (pesu ja käsihuuhteet), jaetaan tiloja eri tuotantoryhmille ja osoitetaan heille erilliset saniteettitilat, jos mahdollista. Tilojen tuulettaminen ja ilmanvaihdon tulee olla tehostettua, vältetään ruuhkia ja jonoja, käytetään kasvomaskeja aina sisätiloissa työskennellessä, porrastetaan ruokailut ja jaetaan ruoka yksittäispakattuina. Lisäksi ehdotetaan kuvauspaikan rakentamisen porrastamista niin paljon kuin se on mahdollista, jotta pienessä tilassa olisi mahdollisimman vähän ihmisiä yhtäaikaisesti. Kuvausten aikana kuvauspaikalla tulisi olla vain välttämättömät henkilöt, ja vältetään yhteen tilaan kerääntymistä isolla porukalla. Muistutetaan vastuullisesta käyttäytymisestä myös vapaa-ajalla sekä työmatkojen aikana, eikä missään nimessä tulla kipeänä töihin ja mitataan kuume ennen töiden alkamista

Portaassa viisi noudatetaan portaan neljä toimintatapoja erityisen tarkasti, mutta sen lisäksi seurataan valtakunnallisia viranomaisohjeistuksia ja tehostetaan kaikkea siivousta ja työryhmän tiedottamista. Myös näyttelijöiden pukeminen ja mikrofonien asettaminen kehoitetaan toteuttamaan niin, että näyttelijä pukee ja mikittää itse itsensä puvustajan ja äänihenkilön ohjeistuksella.

Pandemian 2020–2021 aikana useissa tuotannoissa työskenteli myös koronaturvallisuuskoordinaattori. Tulevaisuuden tuotantoihin ehdotan terveysturvallisuuskoordinaattoria, jonka tehtävä on huolehtia työympäristön terveellisyydestä tartuntatautien näkökulmasta. Influenssakauden ulkopuolella työhön erikseen palkatun henkilön sijaan työnkuvaa voi hoitaa myös jokin työryhmä, joka on olemassa jo valmiiksi. Terveysturvallisuus unohtuu helposti, sillä ihmiset luottavat toistensa moraaliin ja itsenäiseen ajatteluun, varsinkin, jos välitön vaara on poissa.

Sen vuoksi olisikin tärkeää, että kuvauspaikoilla, jotka usein ovat ahtaita ja siellä työskentelee paljon ihmisiä yhtä aikaa, korostettaisiin hyvää käsihygieniaa ja tehtäisiin se myös mahdollisimman helpoksi toteuttaa käytännössä. Pandemian 2020–2021 aikana ihmiset tottuivat pesemään ja desinfioimaan käsiään usein, joten miksi hylätä jo opittua ja hyväksi todettua tapaa torjua tartuntatauteja.

Influenssakaudella, portaalla kolme, ja sitä ylemmillä portailla voidaan tuotanto-kohtaisesti miettiä, onko tarvetta tai resursseja palkata terveysturvallisuuskoordinaattoria erikseen vai voiko joku työryhmän jäsen ottaa tehtävät hoitaakseen muiden tehtävien rinnalle. Epidemian tai pandemian puhjetessa tällainen henkilö olisi kuitenkin tuotannon ja sen henkilökunnan turvaamisen kannalta tärkeä.

Toimintaohjeiden jälkeen kehittämissuosituksissa kerrotaan yleisesti ohjeistamisesta. Kuten koronaturvallisuuskoordinaattoreille teetetystä kyselystä paljastui, hyvät ja yksinkertaiset ohjeet olivat varmin tapa saada ihmiset toimimaan oikein ja siten turvallisesti. Ohjeistuksessa tärkeintä on muistaa, ettei mitään saisi jättää ihmisten oman päättelykyvyn varaan. Selkeitä ohjeita on kaikista helpointa noudattaa, ja noudattaminen on myös todennäköisempää.

Myös pitkillä kuvausjaksoilla ohjeiden porrastaminen voi olla hyvä idea, jos kuvausryhmä liikkuu paljon, esimerkiksi viikko, päivä tai kuvauspaikka kerrallaan. Näin ohjeita ei tule liikaa kerralla, vaan työryhmä voi keskittyä töiden tekemiseen ja kuvauspaikkakohtaisten ohjeiden noudattamiseen sen sijaan, että yritetään muistaa koko kuvausjakson ohjeistus kerralla. Ohjeiden noudattamista tulee myös valvoa, mikäli tautitilanne pahenee ja toimia joudutaan kiristämään.

Ohjeistamisessa annetaan myös esimerkit, kuinka kädet pestään oikeaoppisesti ja milloin kädet tulisi pestä. Myös kasvomaskien käytöstä annetaan ohjeet, kuinka kasvomaski asetetaan, kuinka se poistetaan kasvoilta oikein ja mitä tulee ottaa huomioon kasvomaskia käyttäessä.

Käsienpesu

- Kastele kädet runsaalla vedellä
- Lisää saippuaa, ja hiero kämmeniä vastakkain
- Hiero kämmenselät, peukalot ja sormien välit
- Hiero sormia lomittain vastatusten
- Huuhtelee kädet runsaalla vedellä ranteita myöten
- Kuivaa kädet huolellisesti käsipyyppaperilla
- Sulje hana käsipyyhepaperilla

Pese kädet kun

- Kun tulet ulkoa sisätiloihin
- Ennen ruokailua
- Ennen ruoanlaittoa
- WC:ssä käynnin jälkeen
- Yskimisen tai aivastamisen jälkeen
- Ennen ja jälkeen kasvomaskin vaihtamisen

Kasvomaski

- Pese kädet vedellä ja saippualla, tai desinfioi ne
- Pue maski puhtain käsin. Maskin tulee peittää suu, nenä ja leuka.
- Muotoile tiiviiksi.
- Älä koske maskiin, tai vaihda se uuteen. Älä vedä maskia leuan päälle tai alle.
- Puhdista kädet ennen kasvomaskin poistoa
- Tartu kiinni vain maskin naruista ja vedä maski pois kasvoilta.
- Vie käytetty maski roskiin ja pese kädet

Kun käytät maskia

- Älä koske siihen, tai vaihda se
- Älä siirrä maskia leuan alle tai otsalle käytön aikana
- Älä aseta käytettyä maskia uudelleen kasvoille
- Älä laske maskia nenän alle
- Vaihda maski uuteen, jos se kostuu tai likaantuu

Kehittämissuositukseen on liitetty myös riskianalyysi, jonka kysymyksiin vastamalla kyllä tai ei voidaan kartoittaa työpaikan tartuntatautiriskin todennäköisyyttä. Mitä useampaan kysymykseen vastaa kyllä, sitä suurempi riski työpaikalla on sairastua tai altistua tartuntataudeille. Riskianalyysi on tehty pandemian 2020–2021

aikana, mutta se on helposti sovellettavissa mihin tahansa influenssakauteen. Jos merkittäviä todennäköisyyksiä altistumiselle ei löydy, riittää hygieniasta, turvaväleistä ja hyvästä ilmanvaihdosta huolehtiminen. Tunnistetut riskit tulee poistaa.

Riskianalyysin lopussa kerrotaan myös työnantajan velvollisuudesta hankkia kasvomaskit tai muut suojukset työntekijöille, jos niitä määrätään käyttämään työpäikällä. Työntekijällä on velvollisuus noudattaa työnantajan määräystä.

Ohjeistuksen lopussa kerrotaan vielä edellä mainittujen toimien vaikutuksista. Terveempi työryhmä on työkykyisempi, sijaisia ei tarvitse etsiä ja palkata, eikä pahimmassa tapauksessa muun työryhmän kuormittaa itseään paikkaamalla sairastavan työntekijän tehtäviä.

On kaikkien, niin työntekijöiden kuin työnantajankin etu, että ihmiset pysyvät terveinä ja työkykyisinä.

8 Pohdinta

Tätä opinnäytetyötä tehdessä pohdin, kuinka paljon pandemia oikeastaan vaikutti työpaikkoihin, ja oliko se kuitenkin osittain jopa hyvä asia. Työturvallisuus on tuttua monelle ja se otetaan työpaikoilla hyvin huomioon, mutta ennen pandemiaa koen, että terveysturvallisuus tartuntatautien osalta on ollut vähäisempää.

Puolessatoista vuodessa ihmiset ehtivät oppia uusia normeja käsihygieniaan ja turvaväleihin liittyen ja väenpaljoutta katsoessa tuntuu, että tuuletus olisi ainakin paikallaan. Tuntuu oudolta katsoa elokuvia tai TV-sarjoja ajalta ennen koronaa, kun ihmiset ovat kohtauksissa kerääntyneet tiiviisti vaikkapa pieneen baariin viettämään iltaa.

Kyse ei ole pelkästään TV- ja elokuva-alan murroksesta, vaan muutos asenteissa näkyy kaikkialla.

Terveysturvallisuuden tutkiminen oli mielekästä, joskin haastavaa, koska materiaalia oli todella paljon. Opinnäytetyön ei ole tarkoitus olla väitöskirjaa vastaava teos, vaan kirjallinen tuotos pitäisi pystyä pitämään kohtuullisen lyhyenä. Eniten kuluikin siis aikaa etsiessä analysoitavia dokumentteja, jotka olisivat mahdollisimman erilaisia, eivätkä toistaisi toinen toisiaan. Lähes jokaisessa mielenkiintoisessa dokumentissa oli linkki seuraavaan, vähintään yhtä käyttökelpoiseen dokumenttiin. Alussa minulla olikin analysoitavana melkein 20 dokumenttia, kunnes tajusin, että ehkäpä niitä on muutama liikaa.

Oman kokemukseni, ja matkan varrella tilaajataholta saamani palautteen perusteella tämä opinnäytetyö tuli todella tarpeeseen. Oli innostavaa tutkia aihetta, jonka lopputulosta tilaajataho odottaa innolla. Uusien toimintamallien luominen, tai ennen kaikkea jäsentäminen, on ollut antoisaa ja tuntunut merkitykselliseltä.

Tutkimuksen tuloksesta saatiin johdettua kehittämissuositus tilaajataholle, joka tulee suoraan käyttökokeiluun seuraavassa produktiossa. Tutkimusta olisi ollut mahdollista tehdä vielä enemmänkin, mutta opinnäytetyöksi se olisi venynyt turhan pitkäksi.

Kyselyä varten etsin koronaturvallisuuskoordinaattoreina toimineita henkilöitä kyselyllä tutuilta ja ottamalla yhteyttä tuotantoyhtiöihin. Välillä tuntui, että etsin neulaa heinäsuovasta, mutta onnistuin kuitenkin tavoittamaan kymmenen ihmistä, joista lopulta kuusi vastasi kyselyyn. Otanta on varsin pieni, kun tiedän, että koronaturvallisuuskoordinaattoreina toimineita on enemmän. Linkkiä ei voinut myöskään suoraan jakaa esimerkiksi TV- ja elokuva-alan Facebook-ryhmässä, koska silloin tulokset saattaisivat vääristyä, kun vastaajien todellista kokemusta tehtävistä ei voida todentaa.

Opinnäytetyön edetessä minulle myös kirkastui ajatus tämän opinnäytetyön perimmäisestä tavoitteesta tilaajataholle, jota en osannut alussa vielä sanoittaa. Alkuun kuulosti ristiriitaiselta sanoa, että tämän opinnäytetyön tarkoitus on helpottaa ja yksinkertaistaa tulevaisuuden tuotantoja, mutta kuitenkin luoda toiminta-

malleja, joilla tekijät saadaan pidettyä terveenä myös flunssakaudella. Uusien toimintamallien hyväksyminen osaksi työntekoa on aina aikaa vievää ja vaatii resursseja.

On totta, että jotkin kehittämissuunnitelmissa mainitut toimet vaativat enemmän resursseja tuotannolta, mutta voitaisiinko asiaa kuitenkin tarkastella siltä kannalta, että alussa investoitu on säästö myöhemmin? Kun tuotanto pysyy käynnissä ja valmistuu aikataulussa, on budjetinkin todennäköisempää pysyä suunnitelmassa. Kun tekijät eivät sairastele, tuuraajia ei tarvitse etsiä ja palkata, säästetään ei pelkästään ylimääräisten ihmisten palkkaamisessa, vaan myös tuottajan työtunneissa. Jos tilalle ei palkata korvaavia tekijöitä, kaatuvat puuttuvien henkilöiden työtehtävät muun työryhmän harteille. Kokemukseni mukaan TV- ja elokuva-alalla työskentelevät tietävät, että työmäärät ovat isoja jo valmiiksi, ja yksilöiden lisäkuormittamisella ylimääräisillä tehtävillä voi olla kauaskantoiset seuraukset.

Influenssakauden ulkopuolella, kun todellista vaaraa sairastumisista ei ole tai se on vähäistä, terveysturvallisuuskoordinaattorin tehtävät voidaan jakaa jonkin olemassa olevan työryhmän kesken. Työ ei välttämättä aiheuta varsinaista lisätyötä, vaan tarkoitus on kiinnittää huomiota perushygieniatasoon ja pitää toimintaa silmällä. Vasta siinä vaiheessa, kun ollaan influenssakaudella, influenssakausi on tavallista pahempi, tai epidemian tai pandemian kiihtymisvaiheessa, terveysturvallisuuskoordinaattorin tehtävät alkavat lisätä työmäärää tehtävän aiemmin jakaneen työryhmän kesken. Tässä vaiheessa olisi syytä miettiä, pitäisikö tuotantoon palkata tällainen henkilö erikseen, vai voisiko työryhmästä irrottaa yhden tekijän tätä varten?

Vaikka koordinaattorin palkkaaminen aiheuttaa lisäkustannuksia, parhaassa tapauksessa se on kuitenkin säästöä, tekijät pysyvät terveinä, eivätkä kenenkään työtunnit lähde sen vuoksi niin sanotusti käsistä ylimääräisten töiden vuoksi.

Terveys lisää työhyvinvointia, hyvinvointi tyytyväisyyttä työssä ja tyytyväinen työntekijä on tehokkaampi, tekee työnsä huolellisemmin ja on sitoutuneempi.

Lähteet

Aurora Studios Oy. Kotisivu. <https://aurorastudios.fi/>. Luettu 9.8.2021

Covid-19 data Respiratory by the Center for Systems Science and Engineering (CSSE), John Hopkins University. <https://github.com/CSSEGISandData/COVID-19>. Luettu 4.8.2021 (Kuvio 1)

Helsinki-Filmi Oy. Kotisivut. <https://www.helsinkifilmi.fi/>. Luettu 16.8.2021

Jutila, N. Elokuvaluutiset. Aurora Studios Oy ostaa Helsinki-Filmi Oy:n. <https://www.elokuvaluutiset.fi/site/uutiset2/9648-aurora-studios-oy-ostaa-helsinki-filmi-oy-n>. Luettu 16.8.2021

Kustannusyhtiö Otava. Kotisivut. <https://otava.fi/>. Luettu 9.8.2021

Ojasalo, K., Moilanen, T., & Ritalahti, J. 3.–4. painos. 2015. Kehittämistyön menetelmät. Helsinki: Sanoma Pro.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, THL. Ajankohtaista koronaviruksesta. https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19?gclid=CjwKCAjw9ailBhA1EiwAJ_GTSrfUZ-lzNaBy5P5WJ3phY8RQTmmPd5M1wVT4Y4zHo-DUOeeuhT8gEB1BoC_ZUQAvD_BwE. Luettu 4.8.2021

Työturvallisuuskeskus. 2019. Elokuva- ja TV-tuotantoalan työsuojeluopas (201 906).

Työturvallisuuslaki 738/2002. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738>. Luettu 6.8.2021

Valmiuslaki 1552/2011. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20111552>. Luettu 4.8.2021

Valtioneuvosto. Poikkeusolot. <https://valtioneuvosto.fi/tietoa-koronaviruksesta/poikkeusolot>. Luettu 4.8.2021

Visuri, S., Ansio, H., ym. 2020. Floor Is Yours! – Turvallisuusjohtamisen ja -kulttuurin kehittäminen esittävässä taiteissa. Tampere: PunaMusta Oy.

Liitteet

Dokumentti 1. **Ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä eräiden tilojen käytössä** <https://minedu.fi/documents/1410845/22330894/OKM+THLohje+koronavirustartuntojen+ehk%25C3%25A4isemisest%25C3%25A4+yleis%25C3%25B6tilaisuuksien+ja+yleisten+kokoontumisten+yhteydess%25C3%25A4+sek%25C3%25A4+er%25C3%25A4iden+tilojen+k%25C3%25A4yt%25C3%25B6ss%25C3%25A4.pdf/3de77661-d411-1c6a-dc4b-5970c95ba969/OKM+THLohje+koronavirustartuntojen+ehk%25C3%25A4isemisest%25C3%25A4+yleis%25C3%25B6tilaisuuksien+ja+yleisten+kokoontumisten+yhteydess%25C3%25A4+sek%25C3%25A4+er%25C3%25A4iden+tilojen+k%25C3%25A4yt%25C3%25B6ss%25C3%25A4.pdf>. Tarkistettu 6.9.2021

Dokumentti 2. **Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto Teme ry:n, Audiovisual Producers Finland – APFI ry:n, Suomen Journalistiliitto ry:n ja Suomen Näyttelijäliitto ry:n ja ohjeistus kuvauksissa koronaviruspandemian aikana noudettaviksi terveysturvatoimintaohjeiksi 10.9.2020.** <https://www.teme.fi/fi/apfin-journalistiliiton-nayttelijaliiton-ja-temen-lausunto-koronatilanteesta/>. Tarkistettu 12.9.2021

Dokumentti 3. **Elina Lajunen: Elokuva- ja TV-alan koronavuosi.** <https://www.teme.fi/fi/meteli/elina-lajunen-elokuva-ja-tv-alan-koronavuosi/>. Tarkistettu 12.9.2021

Dokumentti 4. **Elokuva- ja TV-tuotantoala tuottanut sisältöä suomalaisille myös korona-aikana.** <https://journalistiliitto.fi/fi/elokuva-ja-tv-tuotanto-ala-tuottanut-sisalto-suomalaisille-myo-korona-aikana/>. Tarkistettu 12.9.2021

Dokumentti 5. **Yleisohje ja toimenpidesuositukset työnantajille.** <https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-yrityksille>. Tarkistettu 12.9.2021

Dokumentti 6. **Ohje työpaikoille covid-19 riskinarvioinnin tekemiseen.** <https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-riskien-arviointi>. Tarkistettu 12.9.2021

Dokumentti 7. **COVID-19 ohjeistus. Koronaohje. Cast & Crew Info. Korona viesti. We are tightening our COVID-19 precautions on set.** Helsinki-Filmi Oy.

Kysely

Tervetuloa vastaamaan kyselyyn koronaturvallisesta setistä. Olen lina Gran, pian kulttuurituottajaksi valmistuva opiskelija Metropolia ammattikorkeakoulusta. Teen opinnäytetyötä, jossa kartoitan mitä pandemia (2020-2021) opetti terveys- ja turvallisuudesta TV- ja elokuvatuotantojen kuvauspaikoilla. Tämä kysely on suunnattu koronaturvallisuuskoordinaattoreina viimeisen 16 kuukauden aikana toimineille henkilöille. Vastaaminen on vapaaehtoista ja anonyymiä, eikä vastauksissa tule mainita nimiä, tuotantoyhtiöitä tai tuotantoja. Tämän kyselyn tarkoituksena on kerätä hiljaista tietoa vain toimintatavoista suoraan kentältä ja kehittää toimintamalleja tulevaisuuden varalle.

Terveyden- ja turvallisuudesta huolehtiminen on kaikkien alalla työskentelevien etu, ja siihen tulisi tulevaisuudessa kiinnittää enemmän huomiota, jotta myös tavallisella flunssakaudella ihmiset pysyisivät paremmin terveenä.

Kiitos siis Sinulle, kun annat aikaasi ja vastaat tähän kyselyyn. Hiljainen tietosi on todella arvokasta.

Tässä kyselyssä on yhteensä 16 kohtaa, joista 5 on monivalintakysymyksiä ja 11 avointa kysymystä. Vastaamiseen kuluu n. 10 minuuttia, kirjallisten vastauksesi pituudesta riippuen.

Toivon, että vastaat tähän kyselyyn sunnuntaihin 12.9.2021 mennessä. Kiitos vastauksestasi!

Ystävällisin terveisin,

lina Gran

1. Oletko toiminut koronaturvallisuuskoordinaattorina viimeisen 16 kuukauden (maaliskuu 2020-elokuu 2021) aikana?
Kyllä / Ei

2. Millainen tuotanto oli kyseessä?
TV-sarja
Elokuva
Mainos
TV-sarja ja elokuva

3. Kuinka isosta tuotannosta/tuotannoista oli kyse ja kuinka kauan sitä kuvattiin? Jos tuotantoja on ollut useampia, voit kertoa keskimääräisen arvion. (Voit arvioida kokoluokkaa työntekijöiden määrän, tuotannon keston tai kokonaisbudjetin mukaan)

4. Millaisia tehtäviä sinulla oli koronakoordinaattorina?

5. Millaiset toimintatavat/mallit koit toimivimmiksi torjua Covid-19 tartuntoja?

6. Millaiset toimintatavat/mallit olivat selvästi tehottomia?

7. Kuka valvoi koronaturvallisuuskoordinaattorin tehtävien suorittamista?

8. Kuinka hyvin työryhmä noudatti Covid-19 torjumiseen annettuja ohjeita asteikolla 1-5?

9. Ilmenikö tuotannon aikana korona-altistumisia?
Kyllä, 10 tai enemmän
Kyllä, 5-9
Kyllä, 1-4
Ei
En tiedä

10. Jos kyllä, kuinka toimittiin? Jos "ei" tai "en tiedä", voit jättää tähän vastaamatta.
11. Saatiinko tuotanto vietyä loppuun suunnitellussa aikataulussa? Jos ei, luuletko pandemialla olleen vaikutusta asiaan?
12. Kuinka vaativaksi koet koronakoordinaattorin tehtävät asteikolla 1-5?
13. Osaatko arvioida, vähensikö toimintatavat muita kuin koronaan liittyviä sairaspöissaoloja?
14. Miten työryhmä suhtautui uusiin toimintatapoihin?
15. Millaisia ohjeita/linjauksia tuotantoyhtiösi antoi koronaviruksen torjumiseksi tuotannossa? Miten nämä vaikuttivat työhösi?
16. Haluaisitko kertoa jotain muuta koronaturvallisuuskoordinaattorin työhön liittyvää, mitä tässä haastattelussa ei kysytty? Tai jos sinulta saa kysyä myöhemmin tarkentavia kysymyksiä, niin jätä yhteystietosi tähän.

Kehittämisehdotus

TERVEYSTURVALLISUUS

KUVAUSPAIKALLA

2021

ALUKSI

Tämä ohjeistus on tehty Helsinki-Filmi Oy:lle osana opinnäytetyötä. Ohjeistuksen tavoite on kehittää Helsinki-Filmi Oy:n terveysturvallisuusvalmiuksia kuvauspaikoilla ja siten edistää työntekijöiden terveyttä ja varmistaa tuotantojen pysyminen käynnissä, myös tavallisella influenssakaudella.

Ohjeistuksen pohjana on käytetty COVID-19 pandemian (2020–2021) aikana opittuja käytäntöjä, Terveiden ja Hyvinvoinninlaitoksen ohjeita ja suosituksia, Työterveyslaitoksen ohjeita työnantajille, sekä Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liiton koronaohjeistuksia kuvauspaikalle. Lisäksi tutkimuksen aikana teetettiin kysely koronaturvallisuuskoordinaattoreina maaliskuun 2020- elokuun 2021 välisenä aikana toimineille henkilöille.

Ohjeistuksen tarkoitus on luoda selkeät toimintamallit erilaisiin, työntekijöitä ja siten myös koko tuotantoa uhkaaviin tilanteisiin, kuten influenssakaudelle, epidemian tai pandemian aikana.

Tämä ohjeistus on luotu helpottamaan ja yksinkertaistamaan tulevaisuuden tuotantojen toimintaa, parantamaan työhyvinvointia ja auttamaan yritystä pitämään entistä parempaa huolta työntekijöistään, sekä ennalta näkemään ja siten väistämään vältettävissä olevien sairastumisten aiheuttamia haasteita tuotannoissa.

TERVEYSTURVALLISUUS- KOORDINAATTORI

Terveysturvallisuuskoordinaattorin tehtävä on huolehtia työympäristön terveysturvallisuudesta.

Terveysturvallisuuskoordinaattori voi olla joko nimetty henkilö tai työryhmä, joka huolehtii kuvauspaikkojen turvallisuudesta. Koordinaattorin tehtävät korostuvat sitä mukaa, kun sairastumisen uhka kasvaa.

Terveysturvallisuuskoordinaattori on myös se henkilö, jolle työryhmän jäsenet ilmoittavat sairastumisesta, tai jos havaitsevat työympäristössä vaaroja tai puutteita.

Kaikkien tuotannon työntekijöiden tehtävä on omalta osaltaan varmistaa työpaikan terveysturvallisuus. Lokaatioiden hygieenisyydestä pitäisi jokaisen omalta osaltaan pystyä pitämään huolta, ja terveysturvallisuuskoordinaattorin ensisijainen tehtävä onkin huolehtia, että se on mahdollista. Mitä helpommaksi siivous ja hygieniasta huolehtiminen pystytään tekemään, sitä todennäköisempää toteutuminen on.

Terveysturvallinen työympäristö on kaikkien etu.

Työtehtävät

- Hygieniatarvikkeiden hankinta
- Ohjeistusten suunnittelu
- Kasvomaskien ja käsihuuhteiden jakaminen / varmistaa helppo saatavuus
- Kasvomaskien käytön valvominen
- Kuvauspaikan hygieniasta huolehtiminen
- Tiedottaminen ja työryhmän muistuttaminen

TOIMINTAOHJEET

Portaat 1-3, normaali tilanne tai influenssikausi.
Tee ainakin nämä:

Porras 1.

Ei kausi-influenssaa.

- Pintojen puhdistus pari kertaa päivässä
- Muistutus: Käsihygieniä (pesu ja käsihuuhteet)
- Huolehditaan tilojen tuulettamisesta ja ilmanvaihdosta
- Muistutus: Ei kipeänä töihin

Porras 2.

Influenssikausi
alkamassa.

- Pintojen tehostettu puhdistaminen
- Muistutus: Käsihygieniä (pesu ja käsihuuhteet)
- Huolehditaan tilojen tuulettamisesta ja ilmanvaihdosta tehostetusti
- Vältetään ruuhkia ja jonoja
- Kasvomaskit, jos paljon ihmisiä samassa tilassa
- Muistutus: Ei kipeänä töihin

Porras 3.

Influenssikausi.

- Pintojen tehostettu puhdistaminen useamman kerran päivässä
- Muistutus: Käsihygieniä (pesu ja käsihuuhteet)
- Huolehditaan tilojen tuulettamisesta ja ilmanvaihdosta tehostetusti
- Vältetään ruuhkia ja jonoja
- Kasvomaskit sisätiloissa
- Porrastetaan ruokailut, jos mahdollista
- Muistutus: Ei kipeänä töihin
- Kuumeen mittaus ennen töiden alkamista

TOIMINTAOHJEET

Portaat 1-3, normaali tilanne tai influenssakausi.

Mitä pidemmälle portaikossa edetään, sitä tiukempia turvallisuustoimia ehdotetaan.

Influenssakauden ulkopuolella ehdotetaan pintojen puhdistamista pari kertaa päivässä, käsihygieniasta muistuttamista (pesu ja käsihuuhteet), huolehtimaan tilojen tuulettamisesta ja ilmanvaihdosta, sekä siitä, että kipeänä ei saisi tulla töihin.

Influenssakauden ulkopuolella varsinainen terveysturvallisuuskordinaattori ei ole tuotannolle välttämätön, vaan tehtäviä voi hoitaa jokin olemassa oleva työryhmä.

Tärkeintä on, että hygieniasta pidetään huolta, ja siihen kiinnitetään huomiota.

Alkavalla influenssakaudella aiemman portaan toimia tehostetaan, ja sen lisäksi vältetään ruuhkia ja jonoja ja käytetään tarvittaessa kasvomaskeja sisätiloissa.

Influenssakaudella, portaalla kolme, toimia kiristetään entisestään. Pintoja tulisi puhdistaa useasti päivässä, tehostetaan tuulettamista ja ilmanvaihtoa, vältetään jonoja ja ruuhkia, käytetään kasvomaskeja sisätiloissa, porrastetaan ruokailut mahdollisuuksien mukaan ja korostetaan, että töihin ei saisi tulla edes hieman kipeänä.

Tuotannosta ja influenssakaudesta riippuen, tällaisena aikana olisi hyvä pohtia, pitäisikö tuotantoon saada oma terveysturvallisuuskordinaattori, tai voisiko jostain työryhmästä irrottaa henkilöä tehtävien hoitamista varten. E erityisen suuri riski sairastumiselle ovat isot tuotannot, joissa työskentelee paljon ihmisiä.

Tilanteesta riippuen, aina voidaan pelata varman päälle, ja ottaa käyttöön osittain seuraavan portaan toimia, jos lähiviikkojen tilanteen ennustetaan huononevan.

TOIMINTAOHJEET

Portaat 4 ja 5, normaalia pahempi kausi-influenssa, epidemia tai pandemia.
Tee ainakin nämä:

Tavallista pahempi kausi-influenssa tai epidemian tai pandemian kiihtymisvaihe.

Porras 4.

- Pintojen tehostettu puhdistaminen
- Muistutus: Käsihygieniä (pesu ja käsihuuhteet)
- Jaetaan tiloja eri tuotantoryhmille ja osoitetaan heille erilliset saniteettitilat, jos mahdollista
- Huolehditaan tilojen tuulettamisesta ja ilmanvaihdesta tehostetusti
- Vältetään ruuhkia ja jonoja
- Kasvomaskit sisätiloissa
- Porrastetaan ruokailut, ruoka jaetaan yksittäispakattuna
- Porrastetaan kuvauspaikan rakentaminen, niin paljon kuin mahdollista
- Setissä vain välttämättömät henkilöt
- Vältetään kerääntymistä samaan tilaan
- Muistetaan vastuullinen toiminta myös vapaa-ajalla ja työmatkalla
- Muistutus: Ei kipeänä töihin
- Kuumeen mittaus ennen töiden alkamista

Epidemia tai pandemia.

Porras 5.

- Toimitaan samoin, kuin portaassa neljä, mutta sen lisäksi seurataan alueellisia ja valtakunnallisia viranomaisohjeistuksia
- Näyttelijöiden pukeminen ja mikitys puvustajan ja äänihenkilön ohjeiden mukaisesti
- Tehostetaan kaikkea siivousta ja tiedotusta
- Muistutetaan edelleen käsihygieniasta ja vastuullisuudesta vapaa-ajalla sekä työmatkan aikana

TOIMINTAOHJEET

Portaat 4 ja 5, normaalia pahempi kausi-influenssa, epidemia tai pandemia.

Portaat 4 ja 5 ovat ohjeita tavallista pahemmalle flunssakaudelle, epidemian tai pandemian kiihtymisvaiheeseen, ja epidemian tai pandemian aikaan.

Portaassa neljä puhutaan edelleen pintojen tehostetusta puhdistamisesta, käsihygienian korostamisesta (pesu ja käsihuuhteet), jaetaan tiloja eri tuotantoryhmille ja osoitetaan heille erilliset saniteetti- ja ruokailutilat, jos mahdollista, eli nk. zone-ajattelu. Työryhmien eriyttäminen vähentää tehokkaasti turhia kontakteja, ja siten pystytään myös paremmin rajaamaan mahdollisia tartuntaketjuja.

Tilojen tuulettaminen ja ilmanvaihdon tulee olla tehostettua, vältetään ruuhkia ja jonoja, käytetään kasvomaskeja aina sisätiloissa työskennellessä, porrastetaan ruokailut ja jaetaan ruoka yksittäispakattuina.

Lisäksi ehdotetaan kuvauspaikan rakentamisen porrastamista niin paljon, kuin se tuotannon aikataulun kannalta on mahdollista, jotta pienessä tilassa olisi mahdollisimman vähän ihmisiä yhtäaikaaisesti.

Kuvausten aikana kuvauspaikalla tulisi olla vain välttämättömät henkilöt, ja heillä kasvomasakit. Näin pystytään suojelemaan ei pelkästään työryhmän jäseniä kameran takana, vaan myös maskittomia näyttelijöitä kameran edessä. Kaikkia tuotannossa työskenteleviä olisi myös hyvä muistuttaa vastuullisesta käyttäytymisestä vapaa-ajalla sekä työmatkojen aikana. Muistuttaminen myös siitä, ettei missään nimessä tulla kipeänä töihin, on aiheellista.

Portaassa viisi noudatetaan portaan neljä toimintatapoja erityisen tarkasti, mutta sen lisäksi seurataan valtakunnallisia viranomaisohjeistuksia ja tehostetaan kaikkea siivousta ja työryhmän tiedottamista. Suositellaan myös, että näyttelijät puukevat roolivaatteet itse puvustajan ohjeiden mukaisesti, ja asettavat mikrofonit äänihenkilön ohjeiden mukaisesti. Roolivaatteiden -ja tavaroiden säilyttämisessä tulee kiinnittää erityistä huomiota hygieniaan.

Myös maskissa tulee kiinnittää erityistä huomiota käytettävien välineiden hygieenisyyteen.

OHJEISTAMINEN

Ohjeistuksen yksinkertaisuus on pomminvarma keino varmistaa, että työryhmä toimii heti oikein.

Oli kyseessä sitten millainen tahansa ohjeistus, koskaan ei pidä luottaa ihmisten oma-aloitteisuuteen tai päättelykykyyn. Yksinkertaisimmaltakin ja "päivän selviltä" tuntuvatkin asiat tulee ohjeistaa huolellisesti.

Koronaturvallisuuskoordinaattoreina toimineille henkilöille tehdyn kyselyn mukaan, tartuntatauteja oli pandemian aikana tehokkainta torjua selkeillä ohjeilla.

Määrä ei korvaa laatua, joten ohjeet tulisi pystyä puristamaan mahdollisimman tiiviiseen ja yksiselitteiseen muotoon. Lyhyt ja selkeä ohjeistus on todennäköisemmin myös luettu ja siten ymmärretty.

Epidemian tai pandemian ollessa kiihtymisvaiheessa korostuu ohjeiden noudattamisen tärkeys. Työryhmän terveenä pysyminen on tuotannon elinehto, ja siksi viimeistään tässä vaiheessa jokaisen tulee kantaa kortensa kekoon ja koko työryhmän toimia yhdessä.

Jos tuotannossa on useita eri lokaatioita ja kuvausjakso pitkä, kannattaa ohjeiden antaminen porrastaa, ja ohjeistaa työryhmää esimerkiksi viikko/lokaatio/päivä kerrallaan. Näin saadaan tarkat, lokaatiokohtaiset ohjeistukset pidettyä lyhyinä ja yksinkertaisina ja siten myös todennäköisempinä toteutua.

Vaikka olisi saatavilla paljon yleisiä ohjeita, kuten pandemian 2020-2021 aikana oli, epäselvyyksien välttämiseksi jokaista tuotantoa varten kannattaa tehdä oma ohjeistus. Kun tuotanto antaa tekijöille selkeän linjauksen siitä, miten tässä nimenomaisessa tuotannossa toimitaan, jokaisen on helpompaa noudattaa samoja ohjeita.

Ihmisiä pitää myös muistuttaa, jatkuvasti ja samoista asioista.

OHJEISTAMINEN

Ohjeistuksen yksinkertaisuus on pomminvarma keino varmistaa, että työryhmä toimii heti oikein.

Käsienpesu

- Kastele kädet runsaalla vedellä
- Lisää saippuaa, ja hiero kämmeniä vastakkain
- Hiero kämmenselät, peukalot ja sormien välit
- Hiero sormia lomittain vastatusten
- Huuhtelee kädet runsaalla vedellä ranteita myöten
- Kuivaa kädet huolellisesti käsipyyppaperilla
- Sulje hana käsipyyppaperilla

Pese kädet kun

- Kun tulet ulkoa sisätiloihin
- Ennen ruokailua
- Ennen ruoanlaittoa
- WC:ssä käynnin jälkeen
- Yskimisen tai aivastamisen jälkeen

- Ennen ja jälkeen kasvomaskin vaihtamisen

Kasvomaski

- Pese kädet vedellä ja saippualla, tai desinfioi ne
- Pue maski puhtain käsin. Maskin tulee peittää suu, nenä ja leuka.
- Muotoile tiiviiksi.
- Älä koske maskiin, tai vaihda se uuteen. Älä vedä maskia leuan päälle tai alle.

- Puhdista kädet ennen kasvomaskin poistoa
- Tartu kiinni vain maskin naruista ja vedä maski pois kasvoilta.
- Vie käytetty maski roskeen ja pese kädet

Kun käytät maskia

- Älä koske siihen, tai vaihda se
- Älä siirrä maskia leuan alle tai otsalle käytön aikana
- Älä aseta käytettyä maskia uudelleen kasvoille
- Älä laske maskia nenän alle
- Vaihda maski uuteen, jos se kostuu tai likaantuu

RISKIANALYYSI

Vastaamalla seuraaviin kysymyksiin voidaan arvioida työpaikan tartuntatauti riskin todennäköisyyttä

- Onko tunnistettu työpaikkaan liittyviä tartuntoja?
- Sijaitseeko työpaikka alueella, jolla on havaittuja koronatartuntoja viimeisen kahden viikon aikana?
- Onko työpaikkanne alueella, jossa ei ole paljon tartuntoja, mutta työpaikallanne on ihmisiä alueilta, joilla tartuntoja on paljon?
- Onko työpaikalla mahdollista järjestää (esim. tilaratkaisuun, työajan jaksotuksilla, etätyöllä) olosuhteet sellaisiksi, että voitte säilyttää yli 2 metrin turvavälit työssä?
- Kohtaavatko työntekijät toisia henkilöitä siten, että turvaväliä (yli 2 m) ei voida pitää?
- Voiko töihin tulla flunssaisena tai ennen kuin tiedetään flunssaoireisen koronatestin tuloksia?
- Voivatko toisen henkilön hengitystie-eritteet joutua työntekijän kasvoille?
- Kuuluuko työhön voimakasta äänenkäyttöä tai toimintaa, joka mahdollistaa pisaroiden leviämisen normaalipuhetta kauemmaksi?
- Onko työntekijät mahdollonta jakaa ryhmiin niin, että ryhmät pysyisivät töissä ja tauoilla erillään?
- Onko työntekijöiden liikuttava työhön liittyen olosuhteissa, joita THL:n maskisuositus koskee? Esimerkiksi matkustettava työn vuoksi julkisilla liikennevälineillä?
- Onko työntekijöiden oltava työpaikalla töiden tekemiseksi eli ei ole mahdollisuutta etätöihin?
- Jääkö hygienian taso työpaikalla heikoksi?
- Onko ilmanvaihto heikkotehoinen?
- Onko työntekijöiden matkustettava ulkomailla?
- Puuttuvatko työpaikaltanne matkustamista ja ulkomailta tulevia koskevat ohjeet?
- Onko työntekijöissä kotinsa ulkopuolella, yhteisissä asunnoissa tai huoneissa väliaikaisesti asuvia henkilöitä? Vaihtuuko yhdessä asuvien kokoonpano usein?
- Onko työpaikalla käytäntö, että nk. riskimaista palaavia työntekijöitä ei veloiteta pysymään omaehtoisessa karanteenissa?
- Onko työssä pölyisiä työvaiheita, jotka lisäävät tarvetta aivastaa ja yskiä?
- Käytetäänkö työssä yhteisiä työvälineitä, joita ei voida puhdistaa käyttäjien välillä?
- Onko työpaikalla jätetty tunnistamatta työterveyshuollon tai hoitavan lääkärin tuella riskiryhmiin kuuluvat tai jätetty järjestämättä heidän työnsä siten, että he eivät altistu koronavirukselle työssä?

Lähde: Työterveyslaitos, Ohje työpaikoille COVID-19 riskianalyysin tekemiseen.

RISKIANALYYSI

Toimenpiteiden tavoitteena on pienentää riskit hyväksyttäviksi, esimerkiksi COVID-19 tapauksessa tavoitteena on oltava nolla tartuntaa.

Bakteerit, virukset, hiiva- ja homesienet sekä loiset luokitellaan biologisiksi vaaratekijöiksi. Tavoitteena on auttaa työpaikkoja arvioimaan, missä tilanteessa voi olla riski taudin leviämiseksi ja millaisilla keinoilla riskiä voidaan vähentää.

Tämä riskianalyysi on tehty koronavirustartuntojen ehkäisemiseksi työpaikalla, mutta sitä voidaan soveltaa myös tavallisella influenssakaudella.

Mitä useampaan kysymykseen vastattiin "kyllä", sitä suurempi riski tartuntatautiin leviämiseksi työpaikalla on. Mikäli merkittäviä todennäköisyyksiä altistumiselle ei löydy, riittää hygieniasta, turvaväleistä ja hyvästä ilmanvaihdosta huolehtiminen.

Tunnistetut riskit tulisi poistaa organisatorisilla tai teknisillä toimenpiteillä.

Jos etätöiden, työaika tai -tilajärjestelyiden kautta ei saavuteta hyväksyttävää riskitasoa, voidaan ottaa muut suojaimet, kuten kasvomaskeja käyttöön. Kasvomaskia käyttäessä tulee huomioida, ettei suojainten käyttö johda turvavälien tai yleisen hygieniatason heikentymiseen.

Jos työnantaja määrää maskit käytettäväksi työpaikalla, tulee niitä hankkia riittävästi kaikkien saataville, kouluttaa työntekijät suojainten oikeaoppiseen käyttöön ja valvoa käyttöä. Työntekijöiden on noudatettava työnantajan määräystä.

Työnantajan on kuitenkin otettava huomioon tilanteet, joissa yksittäinen työntekijä ei voi suojainta käyttää, esimerkiksi sairauden vuoksi, ja silloin tulisi miettiä vaihtoehtoisia tapoja suojella sekä yksittäistä henkilöä, että koko muuta työryhmää.

VAIKUTUKSET

Terveempiä elokuvantekijöitä ja parempia tuotantoja

Pandemian 2020–2021 aikana useissa tuotannoissa työskenteli koronaturvallisuuskoordinaattori. Tulevaisuuden tuotantoihin ehdotan terveysturvallisuuskoordinaattoria, jonka tehtävä on huolehtia työympäristön terveellisyydestä tartuntatautien näkökulmasta.

Influenssakauden ulkopuolella työhön erikseen palkatun henkilön sijaan, työnkuvaa voisi hoitaa myös jokin työryhmä, joka on olemassa jo valmiiksi. Terveysturvallisuus unohtuu helposti, sillä ihmiset luottavat toistensa moraaliin ja itsenäiseen ajatteluun, varsinkin, jos välitön vaara on poissa.

Olisi tärkeää, että kuvauspaikalla on henkilö, joka pitäisi työympäristöä silmällä, jotta tilanteita olisi mahdollista ennakoita. Kuvauspaikoilla, jotka usein ovat ahtaita ja siellä työskentelee paljon ihmisiä, tulisi korostaa hyvää käsihygieniää ja tehtäisiin se myös mahdollisimman helpoksi toteuttaa käytännössä. Pandemian aikana ihmiset tottuivat pesemään ja desinfiomaan käsiään usein, joten miksi hylätä jo opittua ja hyväksi todettua tapaa torjua tartuntatauteja?

Influenssakaudella, portaalla kolme, ja sitä ylemmillä portailla voidaan tuotantokohtaisesti miettiä, onko tarvetta tai resursseja palkata terveysturvallisuuskoordinaattoria erikseen, vai voiko joku työryhmän jäsen ottaa tehtävät hoitaakseen.

Epidemian tai pandemian puhjetessa tällainen henkilö olisi kuitenkin tuotannon ja sen henkilökunnan turvaamisen kannalta tärkeä.

Vaikka osa tämän kehittämisehdotuksen toimenpiteistä vaatii tuotannolta enemmän resursseja, pitäisi terveysturvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä kuitenkin asiaa tarkastella alun investointina ja myöhempänä säästönä. Kun työryhmä pysyy työkykyisenä, ei korvaavia tekijöitä tarvitse etsiä ja palkata, jolloin säästetään sekä palkkakuluissa, mutta myös tuottajan tai muun rekrytoijan työtunneissa.

Jos sairastavien työntekijöiden tilalle ei palkata korvaavia tekijöitä, kuormitetaan muuta työryhmää puuttuvan henkilön työtehtävillä. Yksittäisten työntekijöiden lisäkuormittamisella valmiiksi raskaassa työssä voi olla kauaskantoiset seuraukset.

Terveys lisää työhyvinvointia, hyvinvointi tyytyväisyyttä työssä ja tyytyväinen työntekijä on tehokkaampi, tekee työnsä huolellisemmin ja on sitoutuneempi.

It's a win-win.

LÄHTEET

- Ohje työpaikoille covid-19 riskinarvioinnin tekemiseen. <https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-riskien-arviointi>. Tarkistettu 12.9.2021
- Ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä eräiden tilojen käytössä <https://minedu.fi/documents/1410845/22330894/OKM+THLohje+koronavirustartuntojen+ehk%C3%A4isemisest%C3%A4+yleis%C3%B6tilaisuuksien+ja+yleisten+kokoontumisten+yhteydess%C3%A4+sek%C3%A4+er%C3%A4iden+tilojen+k%C3%A4yt%C3%25B6ss%C3%A4.pdf/3de77661-d411-1c6a-dc4b-5970c95ba969/OKM+THLohje+koronavirustartuntojen+ehk%C3%A4isemisest%C3%A4+yleis%C3%B6tilaisuuksien+ja+yleisten+kokoontumisten+yhteydess%C3%A4+sek%C3%A4+er%C3%A4iden+tilojen+k%C3%A4yt%C3%25B6ss%C3%A4.pdf>. Tarkistettu 6.9.2021
- Opinnäytetyö, Terveysturvallinen setti - Mitä koronapandemia opetti terveysturvallisuudesta TV- ja elokuvatuotantojen kuvauksissa
- Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto Teme ry:n, Audiovisual Producers Finland – APFI ry:n, Suomen Journalistiliitto ry:n ja Suomen Näyttelijäliitto ry:n ja ohjeistus kuvauksissa koronaviruspandemian aikana noudettaviksi terveysturvatoimintaohjeiksi 10.9.2020. <https://www.teme.fi/fi/apfin-journalistiliiton-nayttelijaliiton-ja-temen-lausunto-koronatilanteesta/>. Tarkistettu 12.9.2021
- Yleisohje ja toimenpidesuosituksukset työnantajille. <https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-yrityksille>. Tarkistettu 12.9.2021
- Kysely koronaturvallisuuskoordinaattoreina toimineille henkilöille pandemian (2020-2021) aikana